

Piešťany sú krásne v každom ročnom období

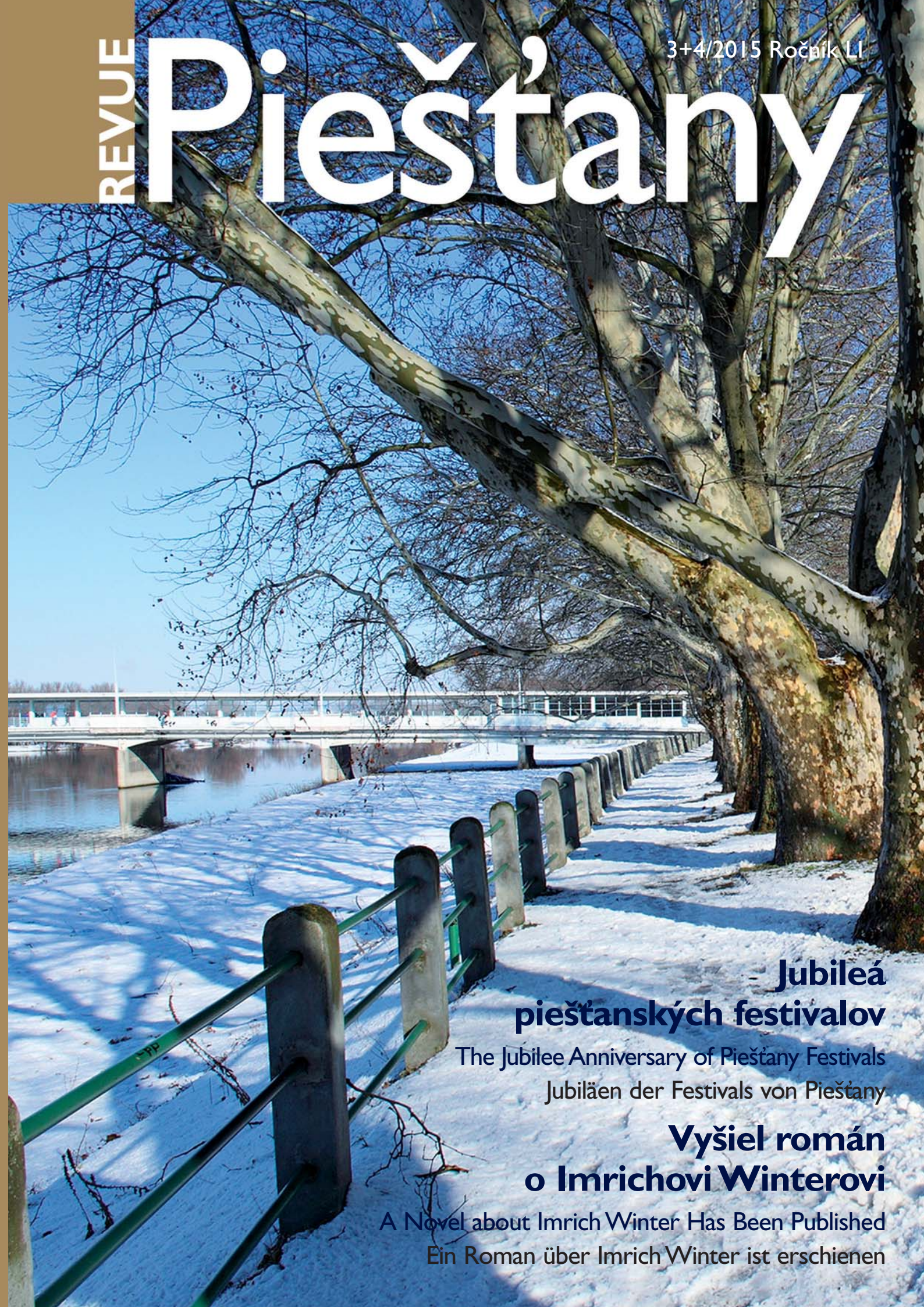
Piešťany is Beautiful in Every Season of the Year

Piešťany ist zu jeder Jahreszeit wunderschön

REVUE

Piešťany

3+4/2015 Ročník LI

Jubileá piešťanských festivalov

The Jubilee Anniversary of Piešťany Festivals

Jubiläen der Festivals von Piešťany

Vyšiel román o Imrichovi Winterovi

A Novel about Imrich Winter Has Been Published

Ein Roman über Imrich Winter ist erschienen

Labuť čierna v Piešťanoch

Text a foto Roman Tibenský

Jesenný hosť - labuť čierna
An Autumn guest - the black swan
Ein herbstlicher Gast - der Trauerschwan

Portrét krásavice
Portrait of beauty
Das Portrait einer Schönheit

Jesenný hosť, "elegantná dáma" - labuť čierna (*Cygnus atratus*), sa objavila pod Kolonádovým mostom v Piešťanoch na konci prvej dekády novembra 2015. Druh pôvodom z Austrálie (je aj na znaku a zástave Západnej Austrálie) sa zavliekol do mnohých krajín, kde je chovaný ako ozdobný vták v parkových jazierkach, odkiaľ preniká aj do prírody. Občas sa vyskytne aj v Piešťanoch.

Black Swan in Piešťany

An Autumn guest, an "elegant lady" - a black swan (*Cygnus atratus*), appeared under the Colonnade Bridge in Piešťany on or around November 10, 2015. This species, originally from Australia (also displayed on the emblem and flag of Western Australia) has spread to many countries, where it is raised as a decorative bird for park ponds, from where it has also escaped into the wild. From time to time, it also appears in Piešťany.

Der Trauerschwan in Piešťany

Ein herbstlicher Gast, eine elegante Erscheinung - der Trauerschwan, auch Schwarzschan genannt (*Cygnus atratus*), tauchte Ende der ersten November-Dekade 2015 unter der Kolonnadenbrücke auf. Diese ursprünglich in Australien beheimatete Vogelart (sie ist das Wappentier Westaustraliens und ist auch auf dessen Flagge abgebildet) wurde in viele Länder eingeschleppt, in denen sie als Ziervogel auf Park-Seen gehalten wird, von denen sie auch in die freie Natur gelangt. Gelegentlich kommt sie auch in Piešťany vor.

Our mud for your joints

THE PIESTANY SPA HAS ALWAYS BELONGED AMONG THE LARGEST IN SLOVAKIA AND MOST FAMOUS IN THE WORLD. ITS REPUTATION IS BASED ON THE HEALING POWER OF NATURAL THERMAL MINERAL SPRINGS, AS WELL AS ON THE UNIQUE SULPHUR MUD, WHICH IS THE TRUE TREASURE OF THE SPA WITH PELOIDS THAT ARE AMONG THE FINEST QUALITY AND MOST FAMOUS IN THE WORLD.

How does (the Piešťany miracle) healing mud originate?

The unique living ecosystem of sulphur mud is formed in the bypass tributary of the Váh River as a result of geothermal and biological activity. After being withdrawn from the river, the mud is stored in special pools where it matures for at least one year. Sulphur thermal water from the springs constantly flows into the pools.

What are the healing effects of sulphur mud?

The application of mud reduces the swelling of joints, reduces muscle tension, suppresses inflammation and joint and muscle pain, improves mobility and joint cartilage nutrition. In addition, chemical substances from sulphur mud pass through the skin into tendons, cartilages, joints...

Naše bahno na Vaše kĺby

Text a foto Slovenské liečebné kúpele Piešťany

PIEŠŤANSKÉ KÚPELE VŽDY PATRILI NA SLOVENSKU K NAJVÄČŠÍM A VO SVETE NAJZNÁMEJŠÍM. ZA SVOJU POVEŠŤ VĎAČIA LIEČIVEJ SILE PRÍRODNÝCH TERMÁLNYCH MINERÁLNYCH PRAMEŇOV, ALE AJ UNIKÁTNEMU SÍRNEMU BAHNU, KTORÉ JE TÝM PRAVÝM POKLADOM KÚPELOV A PATRÍ MEDZI NAJKVALITNEJŠIE A NAJZNÁMEJŠIE PELOIDY NA SVETE.

Ako vzniká (piešťanský zázrak) liečivé bahno?

Unikátny živý ekosystém sírneho bahna vzniká v obtokovom ramene Váhu vďaka pôsobeniu geotermálnych a biologických vplyvov. Po vyťažení sa bahno ukladá do špeciálnych bazénov, kde neprestajne priteká sírna termálna voda z prameňov a kde bahno dozrieva aspoň jeden rok.

Aké sú liečivé účinky sírneho bahna?

Aplikácia bahna redukuje opuchy kĺbov, znižuje svalové napätie, potláča zápal, bolesti kĺbov a svalov, zlepšuje pohyblivosť a výživu kĺbových chrupiek. Navyše chemické látky zo sírneho bahna sa dostávajú cez kožu do šliach, chrupky, kĺbu...

KÚPELE PIEŠŤANY

Unser Schlamm für Ihre Gelenke

DAS HEILBAD PIEŠŤANY GEHÖRT ZU DEN GRÖSSTEN KUREINRICHTUNGEN IN DER SLOWAKEI UND ZU DEN WELTWEIT BEKANNTESTEN KURORTEN. SEINEN RUF VERDANKT ES DER HEILENDEN KRAFT DER THERMALEN MINERALQUELLEN SOWIE DEM EINZIGARTIGEN SCHWEFELHALTIGEN SCHLAMM, DER ALS WAHRER SCHATZ DES HEILBADES GILT UND ZU DEN HOCHWERTIGSTEN UND BEKANNTESTEN PELOIDEN WELTWEIT ZÄHLT.

Wie entsteht der Heilschlamm (das Wunder aus Piešťany)?

Das einzigartige lebendige Ökosystem des Schwefelschlammes entsteht infolge geotermaler und biologischer Einflüsse in einem Nebenarm des Flusses Váh (Waag). Der geförderte Schlamm wird in speziellen Auffangbecken gelagert, in die ununterbrochen das schwefelhaltige Thermalwasser aus den Quellen zugeführt wird und in denen der Schlamm mindestens ein Jahr lang reift.

Welche Heilwirkungen besitzt der schwefelhaltige Schlamm?

Die Anwendung des Schlammes führt zur Reduzierung von Gelenkschwellungen und Muskelspannung, Entzündungen werden gehemmt, Gelenk- und Muskelschmerzen gelindert und die Beweglichkeit und Ernährung von Gelenkknorpel verbessert. Zudem gelangen die chemischen Substanzen aus dem schwefelhaltigen Schlamm über die Haut in die Sehnen, die Knorpel und die Gelenke.

3+4/2015

Revue Piešťany, ročník LI

Kultúrno-spoločenský štvrťročník

Dátum vydania december 2015

Vydáva mesto Piešťany

Šéfredaktorka:

Eva Bereczová

Redakčná rada:

Ing. Margita Galová predsedníčka

PaedDr. Daniela Gloss, MBA

Spolupracovali:

Mgr. Andrej Bolerázsky

Dom umenia Piešťany

Mgr. Tomáš Horký

PhDr. Vladimír Krupa

Mgr. Martina Marová

Mgr. Martin Palkovič

Slovenské liečebné kúpele Piešťany

Roman Tibenský

Foto:

Archív Balneologické múzeum Piešťany,

Archív Patrik Purchart, Archív Slovenské

liečebné kúpele Piešťany, Archív

Vojenské historické múzeum Piešťany,

Ing. Arch. Peter Daniel, Eva Drobná,

Mgr. Tomáš Horký, Roman Ondrejka,

Mgr. Martin Palkovič, Piešťanský týždeň,

Mgr. Zuzana Solčany

www.hrad-beckov.sk

Jazyková úprava:

Eva Bereczová

Preklad nemecký jazyk:

Olga Sulzberger

Preklad anglický jazyk:

SKYPERS

JAZYKOVÁ ŠKOLA

www.skypers.sk

Grafická úprava:

REPUBLIC

Re Public group s.r.o., Piešťany

Tlač:

PN print s.r.o., Piešťany

Sídlo vydavateľa a adresa redakcie:

Revue Piešťany, Námestie SNP č. 3

921 45 Piešťany

tel.: +421 33 7765301

fax: +421 33 7765333

mob.: +421 911 315 553

e-mail: eva.bereczova@piešťany.sk

Reg. č.: EV 396/08

IČO 00 612 031

ISSN 1210 - 1958

Obsah / Summary / Inhalt

12 PIEŠŤANSKÝ FESTIVAL

60. ročník medzinárodného hudobného festivalu

Dom umenia Piešťany

THE PIEŠŤANY FESTIVAL - The 60th Annual

International Music Festival

DAS FESTIVAL VON PIEŠŤANY- die 60. Folge

des internationalen Musikfestivals

34 Letecký pluk v Piešťanoch 1939 - 1944

Andrej Bolerázsky

Aviation Regiment in Piešťany 1939 - 1944

Das Luftwaffen-Regiment von Piešťany 1939 - 1944

53 Piešťanské Čajky výborne reprezentujú v Európe

Tomáš Horký

Piešťany's Seagulls Proudly Represent

Us throughout Europe

„Čajky“ aus Piešťany repräsentieren hervorragend in Europa

2 Jubilejný Cinematik označili diváci za najlepší

Martin Palkovič

Spectators Consider the Jubilee Anniversary Cinematik to be the Best

Zuschauer bezeichnen Jubiläumsausgabe des „Cinematik“ als die bislang beste

6 Digitalizácia v piešťanských múzeách

Vladimír Krupa

Digitalization in the Piešťany Museums

Digitalisierung in den Museen von Piešťany

16 V Piešťanoch odhalili pamätník M. R. Štefánika

Daniela Gloss

A Memorial to M. R. Štefánik was Unveiled in Piešťany

In Piešťany wurde ein Denkmal für M. R. Štefánik enthüllt

18 Stalo sa v Piešťanoch...

Eva Bereczová

It Happened in Piešťany...

Das passierte in Piešťany...

20 Storočná baletka tleskala svojim nasledovníckam

Martin Palkovič

One Hundred Year Old Ballerina

Applauds Her Followers

Hundertjährige Ballerina applaudierte ihren Nachfolgerinnen

22 Muchov piešťanský obraz na novej slovenskej známke

Vladimír Krupa

Mucha's Piešťany Picture on a New Slovak Stamp

Mucha's Gemälde aus Piešťany auf neuer slowakischer Briefmarke

27 Pán Luna rozpráva málo známy príbeh Imricha Wintera

Martin Palkovič

Mr. Luna Tells the Little-Known Story about Imrich Winter

Herr Luna erzählt die wenig bekannte

Geschichte von Imrich Winter

30 Najlepší slovenský dizajn sa rodí v Piešťanoch

Martina Marová

The Best Slovak Design is Born in Piešťany

Das beste slowakische Design entsteht in Piešťany

40 Noc svetiel rozžiarila mestský park

Martin Palkovič

The Night of Lights Illuminates the Town Park

Die Nacht der Lichter ließ den Stadtpark erstrahlen

42 Hrad Beckov v premenách rokov

Eva Bereczová

The Beckov Castle's Years of Transformation

Burg Beckov im Wandel der Jahre

46 Vznášadlá sa po rokoch vrátili do Piešťan

Eva Bereczová

After Years Hovercrafts Have Returned to Piešťany

Luftkissenfahrzeuge kehren nach Jahren nach Piešťany zurück

50 Nutria riečna v Obtokovom ramene Váhu

Roman Tibenský

Coypu on the Váh By-Pass Tributary

Die Biberratte im Nebenarm der Waag

Obálka / Cover / Titelbild Roman Tibenský

Zima v Piešťanoch

Winter in Piešťany

Winter in Piešťany

Jubilejný Cinematik označili diváci za nejlepší

Text a foto Martin Palkovič

Spectators Consider
the Jubilee Anniversary
Cinematik to be the Best

Zuschauer bezeichnen
Jubiläumsausgabe
des „Cinematik“
als die bislang beste

ZAČIATOK SEPTEMBRA V PIEŠŤANOCH JE
PRE FILMOVÝCH FANÚŠIKOV UŽ DESAŤ
ROKOV SPOJENÝ S FESTIVALOM
CINEMATIK. TENTO ROK SA
ORGANIZÁTOROM PODARILO DO
KÚPELNÉHO MESTA PRITIAHNUŤ
NIEKOĽKO UZNÁVANÝCH TVORCOV,
ZABEZPEČIŤ PREMIÉROVÉ PROJEKCIE A
HLAVNE VYTVORIŤ SKVELÚ FESTIVALOVÚ
ATMOSFÉRU.

•

FOR MOVIE FANS, THE BEGINNING OF
SEPTEMBER IN PIEŠŤANY, THE PAST
TEN YEARS, HAS BEEN ASSOCIATED
WITH THE FILM FESTIVAL CINEMATIK.
THIS YEAR THE ORGANIZERS WERE
ABLE TO ATTRACT TO THE SPATOWN
SEVERAL RENOWNED FILM-MAKERS
AND TO PROVIDE PREMIÈRE
SHOWINGS OF FILMS AND, ABOVE
ALL, TO CREATE A MARVELLOUS
FESTIVAL ATMOSPHERE.

•

SEIT MITTLERWEILE ZEHN JAHREN IST
DER SEPTEMBER-BEGINN IN PIEŠŤANY
FÜR ALLE FILM-FANS MIT DEM FESTIVAL
„CINEMATIK“ VERBUNDEN. IN DIESEM
JAHR GELANG ES DEN VERANSTAL-
TERN EINIGE ANGESEHENE FILME-
MACHER IN DIE KURSTADT ZU
LOCKEN, PREMIÈREVORSTELLUNGEN
ZU PRÄSENTIEREN UND VOR ALLEM,
EINE FABELHAFTE FESTIVALATMO-
SPHÄRE ZU SCHAFFEN.

„Cinematik je veľkým podporovateľom mojich filmov, už v roku 2009 tu jeden uviedli a včera som spal v tričku s logom tohto festivalu. Tento rok som žiadne tričko nedostal, ale nestážujem sa. Chcel som cenu,“ povedal pri preberaní Meeting Point Europe Award režisér Peter Strickland.

Medzinárodný filmový festival Cinematik sa dobre zaobíde aj bez hollywoodskych hviezd a okázalých večierkov. Kontakt tvorcov s divákmi je bezprostredný, vďaka čomu vznikajú nové inšpirácie a priateľstvá. A samozrejmosťou je kvalita.

Porota zložená z európskych kritikov tento rok rozhodla, že hlavnú cenu Meeting Point Europe dostane film *Motýle*. Anglický režisér Peter Strickland v ňom vykresľuje vzťah dvoch žien žijúcich na chátrajúcom šľachtickom sídle. Zaujímavosťou je, že autor bol krátko po ukončení filmového festivalu zaradený do rebríčka najvplyvnejších ľudí v oblasti kinematografie.

„Cinematik je veľkým podporovateľom mojich filmov, už v roku 2009 tu jeden uviedli a včera som spal v tričku s logom

tohto festivalu. Tento rok som žiadne tričko nedostal, ale nestážujem sa. Chcel som cenu,“ povedal pri preberaní Meeting Point Europe Award režisér Peter Strickland.

Hlavným hosťom celého podujatia bol jeho katalánsky kolega Jaime Rosales, ktorý si prevzal cenu Rešpekt. Organizátorom počas záverečného ceremoniálu poďakoval aj za príležitosť predstaviť divákovi zopár filmov, ktoré ho ovplyvnili.

Počas celého festivalu si mohli diváci pozrieť až 160 filmov. Mnohé z nich zaplnili piešťanské kiná do posledného miesta. Výnimkou nebol ani Dom umenia, ktorý má najväčšiu kinosálu na Slovensku. „K jednotke, k prvému ročníku, pribudla už nula. A ja si zo srdca želám, aby k nej pribudla ešte aspoň jedna nula,“ povedala

čestná riaditeľka festivalu Božidara Turzonovová. Umelecký riaditeľ Vladimír Štric pokračoval, že podľa mnohých návštevníkov to bol najlepší ročník a dodal: „Pri všetkej skromnosti si to myslím tiež.“ ■

The international film festival Cinematik gets along just fine without big Hollywood stars and spectacular parties. There is direct and immediate contact between spectators and film-makers, which leads to new inspiration and friendships. And, of course, there's the quality.

The jury, made up of European critics, decided that this year the main award Meeting Point Europe would go to the film *Butterflies*. In this film the English director Peter Strickland portrays the relationship between two women living in a deteriorating aristocratic residence. Also of interest is that, shortly after the completion of the film, he was ranked as one of the most influential people in the movie industry. "Cinematik has been a great supporter of my films. In 2009 one of my films was shown here and last night I slept in a t-shirt with the festival's logo on it. This year I haven't received a T-shirt, but I'm not complaining. I wanted the award," said the director Peter Strickland upon receiving the Meeting Point Europe Award.

The event's main guest was his Catalan colleague Jaime Rosales, who was given the Respect Award. During the closing ceremony, he thanked the organizers for the opportunity to introduce spectators to a few films that influenced him.

During the entire festival, spectators were able to see 160 movies. Many of them filled every last seat of Piešťany's cinemas. The House of Art was no exception as it has the largest movie theatre in Slovakia. "A zero has now been added to the '1' marking the first year. And, from my heart, I wish that to this new number, at least, one more zero is added," said the honorary director of the festival Božidara Turzonovová. The artistic director Vladimír Štric said that, according to many of the spectators, this was the best festival so far, and added: "With all due modesty, I think so too." ■

Das internationale Filmfestival „Cinematik“ kommt auch ohne Hollywoodstars und spektakuläre Partys gut aus. Der Kontakt der Filmschöpfer mit den Zuschauern ist unmittelbar und dank dessen entstehen neue Inspirationen und Freundschaften. Und Qualität ist eine Selbstverständlichkeit.

Die aus europäischen Filmkritikern bestehende Jury entschied, den Hauptpreis „Meeting Point Europe“ in diesem Jahr an den Film „Schmetterlinge“ zu vergeben. Darin zeichnet der englische Regisseur Peter Strickland die Beziehung zweier Frauen auf, die in einem verfallenden Adelssitz leben. Erwähnenswert an dieser Stelle ist, dass der Autor kurz nach dem Ende des Festivals in die Riege der einflussreichsten Persönlichkeiten der Filmbranche aufgenommen wurde.

„Das „Cinematik“ ist ein großer Unterstützer meiner Filme, bereits 2009 wurde hier einer präsentiert und gestern schlief ich in einem T-Shirt mit dem Logo des damaligen Festivals. Dieses Jahr bekam ich kein T-Shirt, aber ich beklage mich nicht. Ich wollte einen Preis,“ sagte Peter Strickland bei der Überreichung des „Meeting Point Europe“ Awards.

Der Hauptgast der Veranstaltung war sein katalanischer Kollege Jaime Rosales. Dieser nahm den Preis „Respekt“ entgegen. Bei der Abschlussfeier bedankte er sich bei den Veranstaltern für die Möglichkeit, den Besuchern einige Filme, die ihn beeinflusst haben, vorstellen zu dürfen.

Im Verlauf des Festivals konnten sich seine Besucher ganze 160 Filme anschauen. Viele davon füllten die Kinosäle in Piešťany bis zum letzten Platz. Auch im Haus der Kunst (Dom umenia, Anm.d.R.), welches über den größten Kinosaal der Slowakei verfügt, war es nicht anders. „Zu der Zahl eins, die das erste Festival anlautete, kam bereits eine Null hinzu. Und ich wünsche mir von ganzem Herzen, dass mindestens noch eine weitere dazukommt,“ sagte die Ehrenleiterin des Festivals Božidara Turzonovová. Im Anschluss sagte der künstlerische Leiter Vladimír Štric, dass vielen Besuchern zufolge das diesjährige Festival das bisher beste gewesen sei und fügte hinzu: „Bei aller Bescheidenheit, ich denke das gleiche.“ ■

„K jednotke, k prvému ročníku, pribudla už nula. A ja si zo srdca želám, aby k nej pribudla ešte aspoň jedna nula,“ povedala čestná riaditeľka festivalu Božidara Turzonovová.

DIGITALIZÁCIA V PIEŠŤANSKÝCH MÚZEÁCH

DIGITALIZATION IN THE PIEŠŤANY MUSEUMS DIGITALISIERUNG IN DEN MUSEEN VON PIEŠŤANY

Text Vladimír Krupa
Balneologické múzeum, Piešťany

ZMENY, KTORÉ PRINIESLI POČÍTAČE, DIGITÁLNA FOTOGRAFIA, INTERNET, SOCIÁLNE SIETE A NOVÉ, STÁLE DOKONALEJŠIE MOŽNOSTI SPRACOVANIA A ZVEREJŇOVANIA OBRAZOVÝCH I TEXTOVÝCH ÚDAJOV SA POSTUPNE PREJAVILI AJ V PRÁCI RELATÍVNE KONZERVATÍVNYCH INŠTITÚCIÍ AKÝMI V MINULOSTI BOLI MÚZEÁ I GALÉRIE. S TÝMITO ZMENAMI SÚVISIA PROJEKTY DIGITALIZÁCIE, NA KTORÝCH SA ZÚČASTNILI I PIEŠŤANSKÉ MÚZEÁ.

THE CHANGES BROUGHT ABOUT BY COMPUTERS, DIGITAL PHOTOGRAPHY, THE INTERNET, SOCIAL NETWORKS, INCREASINGLY SOPHISTICATED PROCESSING CAPABILITIES AND THE DISSEMINATION OF IMAGE AND TEXT DATA ARE GRADUALLY BEING REFLECTED IN THE WORK OF PREVIOUSLY CONSERVATIVE INSTITUTIONS SUCH AS MUSEUMS AND GALLERIES. THESE CHANGES ARE DUE IN LARGE PART TO THE PROJECTS OF DIGITALIZATION, WHICH PIEŠŤANY'S MUSEUMS HAVE ALSO BEEN A PART OF.

▲ Server na uchovávanie údajov v digitálnej podobe na úrade TTSK, zdroj: Trnavský samosprávny kraj
Server for data storage in digital format the TTSK (Trnava Self-Governing Region) office, source: Trnava Self-Governing Region

Ein Server zum Speichern von Daten in digitaler Form im Büro des TTSK, Quelle: Trnavský samosprávny kraj

VERÄNDERUNGEN, DIE MIT DEM EINZUG DER COMPUTER-TECHNIK, DER DIGITALEN FOTOGRAFIE, DES INTERNETS UND DER SOZIALEN NETZWERKE EINHERGINGEN SOWIE NEUE, IMMER AUSGEREIFTERE MÖGLICHKEITEN DER BEARBEITUNG UND VERÖFFENTLICHUNG VON BILD- UND TEXTDATEN, ZEIGTEN SICH NACH UND NACH AUCH IN DER ARBEIT VON RELATIV KONSERVATIVEN INSTITUTIONEN, ZU DENEN FRÜHER MUSEEN UND GALERIEN ZÄHLTEN. IN ZUSAMMENHANG MIT DIESEN VERÄNDERUNGEN STEHEN DIGITALISIERUNGS-PROJEKTE, AN DENEN AUCH DIE MUSEEN VON PIEŠŤANY TEILGENOMMEN HABEN.

Balneologické múzeum sa zapojilo do projektu digitalizácie zbierok s názvom „Digitalizácia kultúrneho dedičstva rezortných a mimorezortných pamäťových a fondových inštitúcií TTSK“. Spolu bolo digitalizovaných 10 419 zbierkových predmetov zo šiestich múzeí a dvoch galérií, ktorých zriaďovateľom je Trnavský samosprávny kraj (TTSK). Okrem Balneologického múzea sú to - Vlastivedné múzeum v Galante, Vlastivedné múzeum v Hlohovci, Záhorské múzeum v Skalici, Západoslovenské múzeum v Trnave, Žitnoostrovné múzeum v Dunajskej Strede, Galéria Jána Koniarka v Trnave a Galéria Jána Mudrocha v Senici. Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja z operačného programu Informatizácia spoločnosti. Z časti poskytnutých finančných prostriedkov bolo v priestoroch Západoslovenského múzea vybudované digitalizačné pracovisko, vďaka ktorému sa vytvoria možnosti na postupnú digitalizáciu všetkých zbierkových predmetov v múzeách a galériách TTSK aj v budúcnosti. Teda nielen v časovo a finančne obmedzenom trvaní vlastného projektu, ktorý prebiehal od marca 2012 do júna 2015.

V Balneologickom múzeu bolo zdigitalizovaných 1402 predmetov zo zbierkových fondov archeológie, balneohistórie, histórie, etnológie, numizmatiky, výtvarného umenia a vybrané historické knižné tlače z knižnice múzea.

Menšie zbierkové predmety si spoločnosť realizujúca digitalizáciu zapožičala a špeciálnou technikou digitálne fotografovala a skenovala vo vytvorených pracoviskách - ateliéroch. Niektoré mimoriadne cenné zbierkové predmety (napr. zlatá spona z Krakovian-Stráží) alebo predmety, ktorým by hrozilo prevozom poškodenie (súbor secesných obrazov oslavujúcich liečivú silu piešťanských prameňov) či mimoriadne veľké predmety (unikátna lebka mamuta) boli

digitalizované priamo na mieste.

Aj Vojenské historické múzeum Piešťany ako súčasť Vojenského historického ústavu v Bratislave sa zapojilo do programu digitalizácie. Tento projekt má názov Digitálne múzeum a v rámci neho sa uskutočnilo podrobné spracovanie a zdigitalizovanie 1801 najvýznamnejších zbierkových predmetov. Vzhľadom na charakter zbierok boli priamo v múzeu náročne digitalizované i veľké trojrozmerné predmety – vybrané kusy vojenskej techniky používanej v československej armáde od konca 2. svetovej vojny až do roku 1992.

Zbierkové predmety v digitálnej podobe sa budú využívať na ďalšie spracovanie, publikovanie, zhotovovanie kópií, propagáciu a prezentáciu múzeí a ich zbierok. Digitálne dáta budú poskytované aj do celoštátnej Centrálnnej evidencie zbierkových predmetov (CEMUZ). Mimoriadny prínos bude mať trojrozmerná digitálna podoba zbierkových predmetov vyžadujúcich si náročné reštaurovanie. Odborníkom z tejto oblasti poskytne nové možnosti dôkladne a detailne sa oboznámiť s ich stavom a stanoviť optimálne postupy pri ich záchrane.

Predmety z Balneologického múzea budú v elektronickej podobe postupne zverejňované aj na internete (napr. na vytváraní stránky Úradu TTSK - www.digitizacia.trnava-vuc.sk, v systéme CEMUZ a pod.). Vojenské historické múzeum pracuje na vytvorení

digitálneho depozitára prepojeného s vedomostným systémom múzeí v Slovenskej republike. Vytvorenie digitálnej podoby mimoriadne cenných či na poškodenie citlivých predmetov umožní sprístupniť ich širšej odbornej i laickej verejnosti v tejto podobe. To zároveň zamedzí zbytočnému poškodzovaniu a predĺži ich životnosť. ■

▲ Zlatá spona z hrobu I, mladšia doba rímska, Krakovany-Stráže, zbierky Balneologického múzea, zdroj: Trnavský samosprávny kraj

A golden clasp from Grave I, early Roman period, Krakovany-Stráže, collection of the Balneological Museum, source: Trnava Self-Governing Region

Eine goldene Fibel aus dem Grab I, jüngere römische Kaiserzeit, Krakovany-Stráže, Sammlungen des Balneologischen Museums, Quelle: Trnavský samosprávny kraj

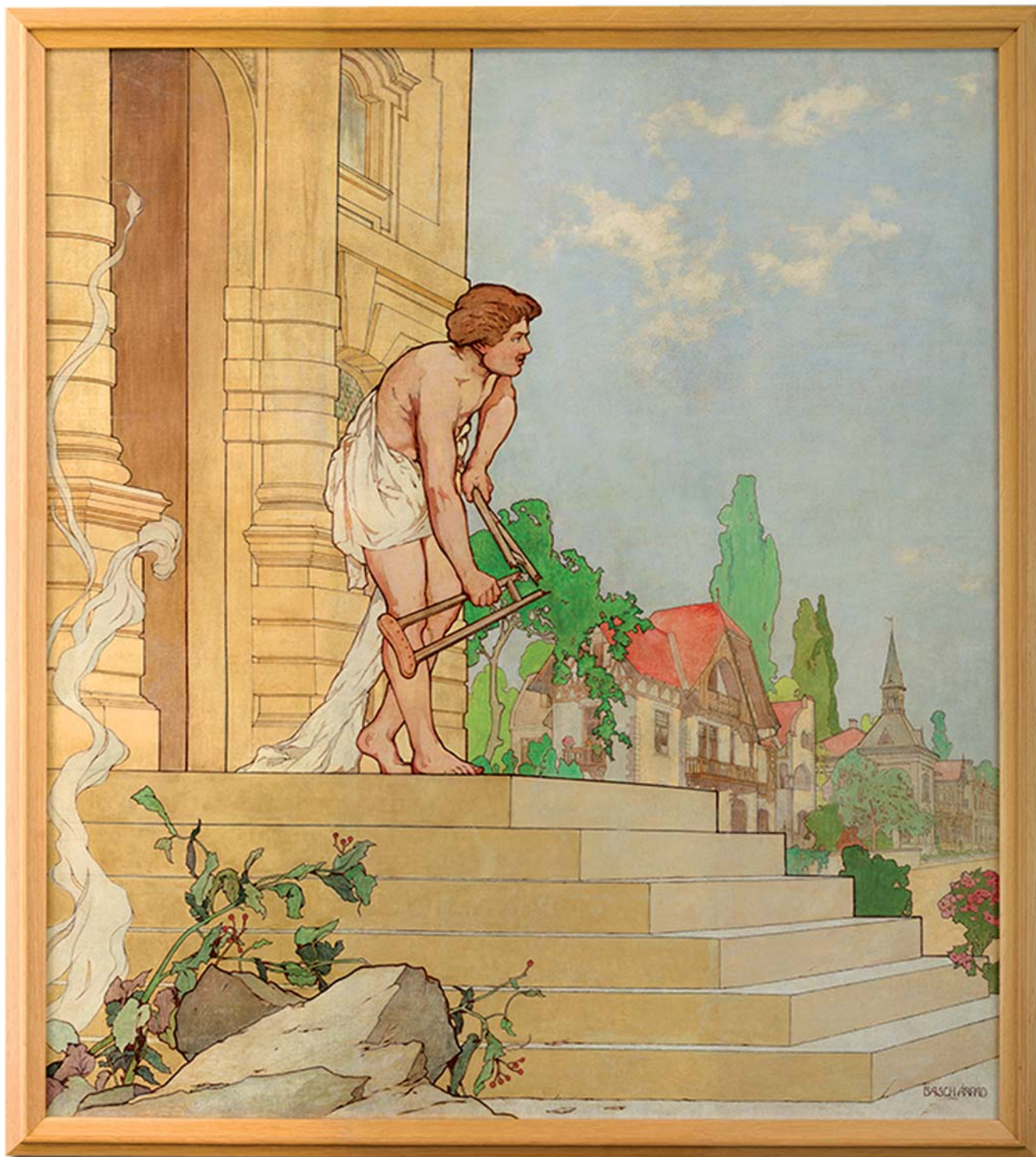

▲ Z digitalizačného pracoviska v Západoslovenskom múzeu v Trnave, zdroj: Trnavský samosprávny kraj

From the digitalization workshop in the Western Slovakia Museum in Trnava, source: Trnava Self-Governing Region

Eine Aufnahme aus der Digitalisierungsstelle in dem Westslowakischen Museum in Trnava, Quelle: Trnavský samosprávny kraj

The Balneological Museum was involved in a project to digitalize its collections called "The Digitalization of the Cultural Heritage of Departmental and Non-Departmental Landmark and Repository Institutions of the TTSK". In total, 10,419 items from six museums and two galleries administered by the Trnava Region (TTSK), were digitalized. These included, besides the Balneological Museum - the Homeland Study Museum in Galanta, the Homeland Study Museum in Hlohovec, the Záhorské Museum

▲ Uzdravenie, malba na plátne, autor Árpád Basch, r. 1904, zbierky Balneologického múzea, zdroj: Trnavský samosprávny kraj
 Healing, painting on canvas, painter Árpád Basch, 1904, collection of the Balneological Museum, source: Trnava Self-Governing Region
 „Genesung“, ein Leinwandgemälde, Autor Árpád Basch, 1904, Sammlungen des Balneologischen Museums, Quelle: Trnavský samosprávny kraj

in Skalica, the Western Slovakia Museum in Trnava, the Žitnoostrovne Museum in Dunajská Streda, the Ján Koniark Gallery in Trnava and the Ján Mudroch Gallery in Senica. The project was co-financed by the European Union through the European Regional Development Fund from the operational programme "Information Society".

A part of the financial resources was used in the Western Slovakia Museum to build a digitalization work place, where it is now possible to gradually digitalize all collection items

in the museums and galleries of the TTSK. Which frees it from the time and financial constraints of this project, which ran from March 2012 to June 2015.

The Balneological Museum had 1,402 items digitalized from its archaeological, balneological, historical, ethnological, numismatic, artistic and selected historical monographs and literature from the museum's printed works.

The company borrowed smaller collection items and carried out the digitalization process of photographing and scanning using a special digital technique in creative work spaces – studios. Some extremely valuable collection items (such as a gold clasp from Krakovany-Stráže) as well as items, which could be damaged if moved (a set of Art Nouveau paintings celebrating the healing power of the Piešťany springs) and extremely large items (a unique mammoth skull) were digitized on site.

Even the Piešťany Military History Museum, as part of the Military Institute in Bratislava, took part in this digitalization programme. This project was called "Digital Museum", a part of which included the detailed processing and digitalization of 1,801 of the most important collection items. Given the nature of the collections, its three-dimensional items, such as selected pieces of military equipment used by the Czechoslovak army from the end of World War II up until 1992, had to be laboriously digitalized directly on the premises.

The collection items in digital form will be used for further processing, publishing, making copies, promotion and presentation of the museums and their collections. The digital data

▲ Procesia, obraz Aurela Kajlicha, pastel na plátne, r. 1936, zbierky Balneologického múzea, zdroj: Trnavský samosprávny kraj

Procession, painting by Aurel Kajlich, pastel on canvas, 1936, collection of the Balneological Museum, source: Trnava Self-Governing Region

„Prozession“, ein Gemälde von Aurel Kajlich, Pastell auf Leinwand, 1936, Sammlungen des Balneologischen Museums, Quelle: Trnavský samosprávny kraj

will be provided to the national Central Register of Collected Artefacts (CEMUZ). Another extraordinary outcome of this project is that there will be a three-dimensional digital copy of collection artefacts requiring extensive restoration. Experts in this field will be provided with more opportunities to familiarize themselves, thoroughly and in detail, with the condition of these items and to then form the optimal strategy on how to save them.

Artefacts from the Balneological Museum will eventually be made

electronically available to the public on the internet (eg. Web-page for the Office of the TTSK – www.digitalizacia.trnava-vuc.sk, in the system CEMUZ, etc...). The Military History Museum is working on a digital depository linked to the informational systems of museums throughout the Slovak Republic. The creation of digital copies of extremely valuable and fragile items will make them more accessible to a wider range of both professionals and the general public. It will also help to limit and avoid unnecessary damage to the items as well as helping to prolong their existence.■

Das Balneologische Museum beteiligte sich am Projekt der Digitalisierung von Sammlungen, mit dem Titel „Digitalisierung des Kulturerbes der ressorteigenen und ressortübergreifenden Speicher- und Fondsinstitutionen des Selbstverwaltungskreises Trnava (TTSK)“. Digital erfasst wurden insgesamt 10.419 Sammelexponate aus sechs Museen und zwei Galerien, deren Gewährträger der Selbstverwaltungskreis Trnava ist. Neben dem Balneologischen Museum sind es noch die Museen für Landeskunde in Galanta und Hlohovec, das „Záhorské“ Museum in Skalica, das „Západoslovenské“ Museum in Trnava, das „Žitnoostrovne“ Museum in Dunajská Streda sowie die Ján Koniarek-Galerie in Trnava und die Ján Mudroch-Galerie in Senica. Das Projekt wird von der Europäischen Union, aus dem Europäischen Fonds für regionale Entwicklung und dem operativen Programm „Informatisierung der Gesellschaft“, mitfinanziert.

Von einem Teil der gewährten finanziellen Mittel wurde in den

Räumlichkeiten des „Západoslovenské“ (Westslowakischen) Museums ein Digitalisierungszentrum errichtet. Dieses bietet Voraussetzungen für eine stufenweise und auch zukünftige Digitalisierung aller Sammelstücke in den Museen und Galerien des TTSK. Also nicht nur im Rahmen der zeitlich und finanziell begrenzten Dauer des eigentlichen Projektes, welches in der Zeit vom März 2012 bis Juni 2015 verlief.

Im Balneologischen Museum wurden insgesamt 1.402 Exponate der Sammlungsbestände in den Bereichen Archäologie, Geschichte der Balneologie, Geschichte, Ethnologie, Numismatik und bildende Kunst sowie ausgewählte historische Buchdrucke aus der Museumsbibliothek digital erfasst.

Kleinere Sammlungsobjekte konnte die mit der Digitalisierung betraute Firma leihweise mitnehmen, um sie in den dafür geschaffenen Stellen (Ateliers) mithilfe spezieller Technik digital

▲ Motocykel M-72 zo zbierok Vojenského historického múzea, zdroj: VHM Piešťany
M-72 motorcycle from the collection of the Military History Museum, source: VHM (Military History Museum) Piešťany
Das Motorrad M-72 aus den Sammlungen des Militärgeschichtlichen Museums (VHM),
Quelle: VHM Piešťany

abzufotografieren und einzuscannen. Einige besonders wertvolle Exponate (wie z. B. eine goldene Fibel aus Krakovany-Stráže) oder Sammlungsobjekte, die durch einen Transport hätten beschädigt werden können (z. B. eine Reihe Jugendstil-Gemälde, die eine Hommage an die Heilkraft der Quellen von Piešťany sind) sowie Exponate von besonders großem Umfang (z.B. ein einzigartiger Mammutschädel), wurden direkt vor Ort digital erfasst.

Auch das Militärgeschichtliche Museum Piešťany als Bestandteil des Militärgeschichtlichen Instituts in Bratislava schloss sich dem Digitalisierungsprogramm an. Im Rahmen dieses Projektes, das den Titel „Digitales Museum“ trägt, fanden eine detaillierte Bearbeitung sowie die digitale Erfassung von 1.801 wichtigsten Exponaten der Sammlungen statt. Angesichts des Charakters dieser Sammlungen wurden in einem anspruchsvollen Verfahren u.a. große dreidimensionale Sammlungsobjekte direkt im

▲ Zo zbierok Vojenského historického múzea boli digitalizované aj veľkorozmerné predmety, napríklad 122 mm húfnica vzor 1938, zdroj: VHM
Large-scale objects from the collection of the Military History Museum were also digitalized, such as this 1938 model 122mm howitzer, source: VHM (Military History Museum)
Aus den Sammlungen des Militärgeschichtlichen Museums wurden unter anderem auch Objekte von großem Umfang digital erfasst, z.B. die 122-mm-Haubitze, Modell 1938, Quelle: VHM

▲ Lietadlo SU-25k, zdroj: VHM
SU-25k aircraft, source: VHM (Military History Museum)
Flugzeug SU-25k, Quelle: VHM

Museum digital erfasst – z.B. ausgewählte Bestandteile militärischer Ausrüstung, verwendet von der Tschechoslowakischen Armee seit dem Ende des 2. Weltkrieges bis zum Jahr 1992.

Die Sammlungsobjekte in ihrer digitalisierten Form sollten für die weitere Bearbeitung, die Verlagstätigkeit, die Anfertigung von Kopien sowie die Werbepäsentation der Museen und ihrer Sammlungen verwendet werden. Digitale Daten werden auch an das landesweite Zentralregister der Sammlungsobjekte (CEMUZ) übermittelt. Einen besonderen Beitrag stellt die digitale dreidimensionale Darstellung der Exponate dar, die einem komplizierten Restaurierungsverfahren unterzogen werden müssen. Experten auf diesem Gebiet öffnet sie neue Möglichkeiten, sich mit deren Zustand ausführlich und detailliert vertraut zu machen

und die optimalen Vorgehensweisen für ihre Rettung zu bestimmen.

Die Sammlungsobjekte des Balneologischen Museums werden in ihrer elektronischen Form nach und nach auch im Internet veröffentlicht (z.B. auf der entstehenden Website des TTSK-Büros: www.digitalizacia.trnava-vuc.sk, in der CEMUZ-Datenbank u.a.). Das

Militärhistorische Museum arbeitet an der Erstellung eines digitalen, mit den Wissenssystemen der slowakischen Museen vernetzten Depositoriums. Die Schaffung einer digitalen Form von besonders wertvollen oder gegen Beschädigungen empfindlichen Exponaten ermöglicht, sie in dieser Gestalt auch den breiteren Fach- und Laienkreisen zugänglich zu machen. Gleichzeitig können unnötige Beschädigungen vermieden und die Lebensdauer der Sammlungsobjekte verlängert werden. ■

▲ Obrnený transportér OT-810, zdroj: VHM
Armoured personnel carrier OT-810, source: VHM (Military History Museum)
Schützenpanzer OT-810, Quelle: VHM

V MESIACOCH MÁJ, JÚN
A JÚL SA V PIEŠŤANOCH
USKUTOČNIL 60. ROČNÍK
PIEŠŤANSKÉHO FESTIVALU,
KTORÝ JE DRUHÝM
NAJSTARŠÍM FESTIVALOM
NA SLOVENSKU. TOTO
VÝZNAMNÉ KULTÚRNO-
SPOLOČENSKÉ PODUJATIE
BOLO DÔSTOJNOU
OSLAVOU HUDOBNÉHO,
TANEČNÉHO A
VÝTVARNÉHO UMENIA.

DURING THE MONTHS OF
MAY, JUNE AND JULY,
PIEŠŤANY HOSTED THE 60TH
ANNUAL PIEŠŤANY
FESTIVAL, WHICH IS THE
SECOND OLDEST FESTIVAL
IN SLOVAKIA. THIS
IMPORTANT SOCIAL AND
CULTURAL EVENT WAS A
DIGNIFIED CELEBRATION OF
MUSIC, DANCE AND
CREATIVE ARTS.

IN DEN MONATEN MAI, JUNI
UND JULI FAND IN PIEŠŤANY
DAS 60. FESTIVAL VON
PIEŠŤANY STATT, WELCHES
DAS ZWEITÄLTESTE
FESTIVAL IN DER SLOWAKEI
IST. DIESER BEDEUTENDE
KULTURGESELLSCHAFT-
LICHE EVENT WAR EIN
WÜRDIGES FEST
DER MUSIK-, TANZ- UND
BILDENDEN KUNST.

PIEŠŤANSKÝ FESTIVAL

60. ročník medzinárodného
hudobného festivalu

30. 05. - 31. 07. 2015

THE PIEŠŤANY FESTIVAL

The 60th Annual International Music Festival

DAS FESTIVAL VON PIEŠŤANY

die 60. Folge des internationalen Musikfestivals

Text Dom umenia Piešťany

Foto Piešťanský týždeň

Jubilejný ročník navštívilo množstvo významných umeleckých súborov a vynikajúcich sólistov, o čom svedčí i program celého festivalu.

Dramaturgický plán bol zameraný na významné výročia slovenských umeleckých telies a predstaviteľov slovenskej hudobnej kultúry. Vzhľadom na skutočnosť, že festival spĺňa charakteristiku medzinárodného festivalu, predstavilo sa na ňom niekoľko významných zahraničných umeleckých scén. Podujatie zaznamenalo vysokú umeleckú kvalitu, čo potvrdzovali hosťujúce súbory a následne spokojní návštevníci.

V predvečer otvorenia 60. Piešťanského festivalu sa konala slávnostná vernisáž výstavy sôch majstra Jána Ľapáka. Verejnosti bola predstavená socha Piešťanská múza, ktorú autor v limitovanom počte (7 kusov) zhotovil práve pri príležitosti jubilea festivalu.

Generálny riaditeľ Umeleckého súboru Lúčnica Mgr. art. Marián Turner počas trvania festivalu toto dielo odovzdal ako ocenenie za

dlhoročný prínos pri organizovaní festivalu subjektom a jednotlivcom: Ministerstvo kultúry SR, Slovenská filharmónia, Slovenské liečebné kúpele a.s., prof. Eugen Suchoň i.m., PhDr. Ladislav Mokry CSC., i.m., Majster Peter Dvorský a PhDr. Edita Bjeloševičová.

Festival je podujatím uznávaným odbornou aj laickou verejnosťou. Dom umenia Piešťany sa 35 rokov podieľa ako hlavný organizátor na jeho úspešnej realizácii. 60. ročník Piešťanského festivalu zrealizoval Umelecký súbor Lúčnica - Dom umenia Piešťany, Mesto Piešťany, Slovenské liečebné kúpele a. s. s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR. ■

This year's jubilee celebration was attended by numerous artistic groups and exceptional soloists, which was evident throughout the programme. The dramaturgical plan focused on the anniversaries of important Slovak ensembles and representatives of Slovak musical culture. Given the fact that this is an international festival, there were also several important figures from the international art scene in attendance. The event has a high artistic quality, which could clearly be seen by the calibre of visiting groups and the overall satisfaction of visitors.

On the eve of the opening of the 60th Piešťany Festival, the gala opening of an exhibition of statues by the master Ján Ľapák took place. Also on display for the public was the statue Piešťany Muse (Piešťanská múza), which the artist had created, in a limited number (7), just for the festival's jubilee anniversary. During the festival, the General Director of the Artistic Group Lúčnica Mgr. art. Marián Turner, awarded these statues to groups and individuals for their long-term contributions to the organization of the festival: Slovak Ministry of Culture, Slovak Philharmonic, Slovak Health Spa a.s., Prof. Eugen Suchoň i.m., PhDr. Ladislav Mokry CSC., i.m., Maestro Peter Dvorský and PhDr. Edita Bjeloševičová.

This event is recognized and appreciated by professionals and laymen alike. For 35 years the House of Art in Piešťany has acted as the main organizer of this successful event. Those responsible for organizing the 60th Piešťany Festival were the Artistic Group Lúčnica - the House of Art Piešťany, the Town of Piešťany, the Slovak Health Spa a. s. with financial support from the Slovak Ministry of Culture. ■

▲ Slovenská filharmónia
Slovak Philharmonic Orchestra
Die Slowakische Philharmonie

Zur Jubiläumsfolge kamen zahlreiche bedeutende Ensembles und herausragende Solisten, was auch das Programm des gesamten Festivals belegt. Das Programmkonzept war auf wichtige Jubiläen slowakischer Kunstensembles und Vertreter der slowakischen Musikkultur ausgerichtet. Angesichts der Tatsache, dass dieser Event den Charakter eines internationalen Festivals hat, stellten sich in seinem Rahmen einige namhafte ausländische Kunstszene

Bratislava Hot Serenaders
Bratislava Hot Serenaders
Die „Bratislava Hot Serenaders“

vor. Die Veranstaltung war von einer hohen künstlerischen Qualität, was die gastierenden Ensembles auf der einen Seite und anschließend die zufriedenen Besucher auf der anderen Seite belegt haben. Am Vorabend der Eröffnung des 60. Festivals von Piešťany fand eine feierliche Vernissage der Skulpturen-Ausstellung von Meister Ján Ľapák statt. Der Öffentlichkeit wurde die Skulptur „Muse von Piešťany“ präsentiert, die der Autor in einer limitierten Anzahl (7 Stück) anlässlich des Festival-Jubiläums anfertigte.

Der Generaldirektor des Kunstensembles „Lúčnica“, Mgr. Art. Marián Turner, überreichte dieses Kunstwerk im Verlauf des Festivals als Auszeichnung für ihren langjährigen Beitrag zur dessen Veranstaltung mehreren Institutionen und

Personen, darunter befanden sich: das slowakische Kultusministerium, die Slowakische Philharmonie, die Slowakische Heilbad AG, Prof. Eugen Suchoň I.M., PhDr. Ladislav Mokřý CSc., I.M., Meister Peter Dvorský und PhDr. Edita Bjeloševičová.

Das Festival gehört sowohl bei Fachleuten als auch beim Laienpublikum zu den angesehenen Veranstaltungen. Seit 35 Jahren beteiligt sich das Haus der Kunst (zu Slowakisch: Dom umenia, Anm.d.R.) in Piešťany als Hauptveranstalter an dessen erfolgreicher Realisierung. Das 60. Festival von Piešťany veranstaltete das Kunstensemble „Lúčnica“ - Dom umenia Piešťany, die Stadt Piešťany und die Slowakische Heilbad AG, mit finanzieller Unterstützung des slowakischen Kultusministeriums. ■

▲ Marián Lapšanský

**TÚŽBA STARÝCH
PIEŠŤANCOV SA STALA
REALITOU. GENERÁLOVI
ŠTEFÁNIKovi SA
DOSTALO POCTY AJ
V KÚPEĽNOM MESTE.**

**A LONG-HELD DESIRE
OF OLD PIEŠŤANY
INHABITANTS HAS
BECOME A REALITY.
GENERAL ŠTEFÁNIK HAS
NOW BEEN HONOURED
IN OUR SPA TOWN.**

**DER TRAUM ALTEINGE-
SESSENER PIEŠŤANER
WURDE REALITÄT.
GENERAL ŠTEFÁNIK
WURDE AUCH IN DER
KURSTADT GEEHRT.**

Už v roku 1920 vznikla myšlienka a začali sa podnikať prvé aktivity pre postavenie pomníka generála Milana Rastislava Štefánika. V elektronickej kronike Piešťan je zachytená informácia, že v roku 1933 bolo na účte Fondu pre postavenie pomníka generála Štefánika vybieraných 140 tisíc korún, peniaze však boli zrejme použité na iný účel. Ušľachtilá myšlienka sa po dlhých desaťročiach stala skutočnosťou, a to najmä vďaka iniciatíve miestneho klubu Spoločnosti M. R. Štefánika v

„Verit, milovať, pracovať.“
Štefánikovo osobné motto (1880-1919)

“Believe, love, work.”
Štefánik's personal motto (1880-1919)

„Vertrauen, lieben, arbeiten.“
das persönliche Motto Štefániks (1880-1919)

Piešťanoch. Realizácie pomníka sa na základe vlastného návrhu zhostil miestny akademický sochár Andrej Chotvác, podľa ktorého malo bývalé Československo aj Slovensko veľa politikov, ale málo štátnikov, no práve Štefánik bol jeden z nich.

V polovici novembra 2015 bol v piešťanskom parku slávnostne odhalený pamätník M. R. Štefánika. 230 cm vysoká stéla je vyrobená z plastbetónu – umelého kameňa v čistom „art deco“ štýle, ktorý je spojením elegantného,

V Piešťanoch odhalili pamätník M. R. Štefánika

**A Memorial to M. R. Štefánik
was Unveiled in Piešťany
In Piešťany wurde ein Denkmal
für M. R. Štefánik enthüllt**

Text Daniela Gloss
Foto Martin Palkovič

funkčného a ultra moderného štýlu. Hlava Štefánika je zobrazená podľa autorovej predstavy v podobe mladého človeka. V dolnej polovici stély je vymodelované krídlo, ktoré symbolizuje vzťah Štefánika k letectvu a zároveň jeho tragickú smrť pri páde lietadla. Na spodnej doske je plastický nápis, ktorý ho označuje ako spoluzakladateľa Československej republiky v troch jazykoch: vo francúzskom, anglickom a slovenskom. Súčasťou diela je aj plytký kvetináč, ktorý má byť vždy vysadený celoročne kvitnúcimi kvetmi v národných farbách, teda červená, biela a modrá.

Umiestnenie Štefánikovho pomníka v blízkosti Balneologického múzea nie je náhodné. Múzeum založil spolumajiteľ firmy prevádzkujúcej piešťanské kúpele Imrich Winter v roku 1928. V roku 1930 bol práve tam inštalovaný kútik generála Štefánika ako vôbec prvý vo vtedajšom Československu. Umiestnenie sochy neďaleko múzea má upozorniť aj na túto skutočnosť.

Pamätník má pripomínať význam osobnosti M. R. Štefánika a jeho zásluhy pri vzniku spoločného štátu Čechov a Slovákov, ktorý ako prvý štátny útvar zviditeľnil Slovensko vo svete. Má byť živou spomienkou na politika, diplomata, vojaka a astronóma, ktorého vízia a úsilie pozdvihnúť slovenský národ boli prerušené tragickou smrťou. ■

The first idea and initial steps towards erecting a monument to General Milan Rastislav Štefánik began as far back as 1920. There is information in the electronic chronicle of Piešťany that, in 1933, 140 thousand crowns had been collected in an account for the creation of a monument to General Milan Rastislav Štefánik. However, the money was apparently used for other purposes. And now, after several decades, this noble idea has finally

become reality, mostly due to the initiative of the local club The Society of M. R. Štefánik in Piešťany. The monument was based on the design by Piešťany's own sculptor Andrej Chotvác. According to him, the former Czechoslovakia and Slovakia had many politicians, but few statesmen, of which Štefánik was one.

In the middle of November 2015, the memorial to M. R. Štefánik was officially unveiled in the Piešťany Town Park. The 230 cm tall monument is made of polymer concrete – artificial stone in pure "art deco" style, in combination with an elegant, functional, and ultra-modern style. The artist has depicted Štefánik's head as that of a young man. On the lower half of the monument there are sculpted wings, which symbolize Štefánik's connection to the air force as well as his tragic death in an airplane crash. On the base there is a relief inscription, which refers to him as the co-founder of the Czechoslovak Republic in three languages: French, English and Slovak. The work also has a shallow flower pot, which should contain flowers that bloom year round in the national colours of red, white and blue.

The placement of Štefánik's monument near the Balneological Museum is not a coincidence. The museum was founded, in 1928, by Imrich Winter, the co-owner of the company operating the Piešťany Spa. It was precisely here that in 1930, a display dedicated to General Štefánik was installed – the first in the former Czechoslovakia. The placement of the statue near the museum is a reminder of this fact.

This memorial should also commemorate the importance of M. R. Štefánik and his efforts in creating a common state of Czechs and Slovaks, the creation of which finally made Slovakia visible on the world stage. It should also be a reminder of a politician, diplomat, and astronomer, whose vision and determination to lift up the Slovak nation, was ended by his tragic death. ■

Bereits im Jahr 1920 wurde die Idee aufgegriffen und die ersten Schritte für den Bau eines Denkmals für General Milan Rastislav Štefánik unternommen. In der elektronischen Chronik der Stadt Piešťany ist auch ein Eintrag erfasst, dem zufolge sich 1933 auf dem Konto des Fonds für den Bau eines Denkmals für General Štefánik 140.000 Kronen befanden, die aus Spenden zusammenkamen und offenbar für einen anderen Zweck verwendet worden sind. Die ehrenwerte Idee wurde nun nach langen Jahrzehnten Realität, und dies vor allem dank der Initiative des örtlichen Clubs der M. R. Štefánik-Gesellschaft in Piešťany. Gefertigt wurde das Denkmal nach eigenem Entwurf des hiesigen akademischen Bildhauers Andrej Chotvác, dem zufolge die ehemalige Tschechoslowakei sowie die Slowakei viele Politiker, aber nur weniger Staatsmänner hatten, und gerade Štefánik ist einer von ihnen gewesen.

Das Denkmal für M. R. Štefánik wurde Mitte November 2015 im Stadtpark von Piešťany feierlich enthüllt. Die 230 cm hohe Stele ist aus Plastbeton gefertigt – einem synthetischen Stein in reinem Art Déco-Stil, der für eine Verbindung von elegantem, funktionalem und ultramodernem Stil steht. Der Kopf Štefániks ist nach der Vorstellung des Autors jugendlich dargestellt. In der unteren Hälfte der Stele ist ein einmodellierter Flügel zu sehen, der die Beziehung Štefániks zur Luftfahrt symbolisiert. Auf der Bodenplatte ist eine Inschrift in den Sprachen Französisch, Englisch und Slowakisch angebracht, die ihn als einen Mitbegründer der Tschechoslowakischen Republik nennt. Zum Kunstwerk gehört als Bestandteil ein flacher Blumentopf, der immer mit Ganzjahresblühern in den Nationalfarben Rot, Weiß und Blau bepflanzt sein soll.

Die Platzierung des Denkmals für Štefánik in der Nähe des Balneologischen Museums ist kein Zufall. Das Museum wurde von Emmerich Winter gegründet, dem Mitinhaber des Unternehmens, welches 1928 das Heilbad von Piešťany betrieb. Im Jahr 1930 wurde gerade dort die General Štefánik-Ecke eingerichtet, als erste in der damaligen Tschechoslowakei überhaupt. Die Aufstellung der Skulptur nah am Museum soll auch ein Hinweis darauf sein. Das Denkmal soll an die Bedeutung der Persönlichkeit M. R. Štefánik und dessen Verdienste bei der Gründung eines gemeinsamen Staates der Tschechen und der Slowaken erinnern, der als erstes Staatsgebilde die Slowakei in der Welt sichtbar machte. Es soll eine lebendige Erinnerung an einen Politiker, Diplomaten, Soldaten und Astronomen bleiben, dessen Visionen und das Bestreben, das slowakische Volk zu erheben, durch seinen tragischen Tod zerbrochen. ■

stalo sa v Piešťanoch...

it Happened in Piestany.../das passierte in Piešťany...

Výročie Slovenského národného povstania

Anniversary of the Slovak National Uprising
Jahrestag des Slowakischen Nationalaufstandes

Text a foto Eva Bereczová

Dňa 28. augusta sa v Piešťanoch uskutočnil pietny akt kladenia vencov pri príležitosti osláv 71. výročia Slovenského národného povstania. Slovenské národné povstanie bolo najvýznamnejším revolučným vystúpením Slovákov v doterajšej histórii. Napriek tomu, že Piešťany príliš nezasiahlo, ťažké chvíle zažívali v tomto období aj vtedajší obyvatelia kúpeľného mesta. Do Slovenského národného povstania sa zapojila aj tunajšia vojenská posádka.

On August 28th in Piešťany, wreaths were laid in commemoration of the 71st anniversary of the Slovak National Uprising. The Slovak National Uprising was the most important revolutionary uprising in Slovak history. Even though Piešťany was not directly involved, its inhabitants of the time still experienced some difficult moments. The local military garrison was also involved in the Slovak National Uprising.

Am 28. August fand in Piešťany der Festakt der Kranzniederlegung, anlässlich der Feierlichkeiten zum 71. Jahrestag des Slowakischen Nationalaufstandes, statt. Der Slowakische Nationalaufstand gilt als die bedeutendste revolutionäre Erhebung der Slowaken in deren bisheriger Geschichte. Und obwohl er Piešťany nicht signifikant betroffen hat, erlebten auch die damaligen Bewohner der Kurstadt während seiner Dauer schwere Zeiten. Dem Slowakischen Nationalaufstand schloss sich auch die örtliche Militäreinheit an.

Mládežnícke fórum škôl Pierra de Coubertina

Youth Forum of Pierre de Coubertin Schools
Jugendforum der Pierre de Coubertin-Schulen

Text Eva Bereczová,
Foto Roman Ondrejka

Gymnázium Pierra de Coubertina Piešťany je členom medzinárodnej siete stredných škôl nesúcich meno zakladateľa novodobých olympijských hier. V dvojročných intervaloch sa študenti stretávajú na medzinárodných mládežníckych fórach škôl Pierra de Coubertina. Základným princípom stretnutí je podpora ducha novodobých olympijských hier, priateľstva a fair play medzi mladými ľuďmi. Jubilejné 10. fórum sa konalo na piešťanskom gymnáziu na prelome augusta a septembra. Zúčastnilo sa na ňom asi 160 mladých ľudí z 20 štátov.

The Pierre de Coubertin High School in Piešťany is a member of an international network of high schools bearing the name of the founder of the modern-day Olympic Games. Every two years the students meet for an international youth forum of Pierre de Coubertin schools. The meeting's basic principle is to support the spirit of the modern-day Olympic Games, friendship, and fair play among young people. The jubilee 10th anniversary took place at the Piešťany secondary grammar school at the end of August and beginning of September. Approximately 160 young people from 20 countries participated.

Das Pierre de Coubertin-Gymnasium in Piešťany ist Mitglied eines internationalen Netzwerkes von Gymnasien und Mittelschulen, die nach dem Begründer der Olympischen Spiele der Neuzeit benannt wurden. Ihre Schüler treffen sich alle zwei Jahre im Rahmen internationaler Jugendforen der Pierre de Coubertin-Schulen. Das Grundprinzip dieser Treffen ist die Unterstützung der Olympischen Spiele der Neuzeit, der Freundschaft und das „Fair Play“ unter jungen Menschen. Das 10. Jubiläumsforum fand zwischen Ende August und Anfang September im Gymnasium in Piešťany statt. Daran haben etwa 160 junge Menschen aus 20 Ländern teilgenommen.

stalo sa v Piešťanoch...

it Happened in Piestany.../das passierte in Piešťany...

Stretnutie zástupcov vojenských zväzov

Meeting of Representatives of Military Associations
Treffen von Vertretern der Militärverbände

Text Eva Berczová
Foto Zuzana Solčany

Od 8. do 10. októbra sa Piešťany stali dejiskom XVII. stretnutia vedúcich predstaviteľov organizácií vojenských profesionálov a vojenských dôchodcov štátov Višegrádskej skupiny. Vedúci predstavitelia organizácií profesionálnych vojakov a výsluhových dôchodcov Višegrádskej skupiny V4 sa stretli v priestoroch Hotela Granit. Hostiteľom bol v tomto roku Zväz vojakov Slovenskej republiky.

From October 8th – 10th, Piešťany became the scene for the XVII gathering of leaders of organizations of military professionals and veterans from the Visegrad countries. The leaders of these V4 (Visegrad 4 countries) organizations of military professionals and veterans met in the Hotel Granit. This year the event was hosted by the Soldiers Association of the Slovak Republic.

Vom 8. bis 10. Oktober war Piešťany der Austragungsort für das 17. Treffen von Hauptvertretern der Organisationen der Berufssoldaten und berenteten Militärangehörigen aus den Visegrad-Staaten. Die Teilnehmer trafen sich im Hotel Granit. Der diesjährige Gastgeber war der Verband der Soldaten der Slowakischen Republik.

Výročie učňovského školstva

Anniversary of the Vocational Education
Jahrestag des Berufsschulwesens

Text Eva Berczová
Foto Zuzana Solčany

V novembri si Stredná odborná škola obchodu a služieb Piešťany, ktorá sídli na Mojmirovej ulici, pripomenula 130. výročie svojho založenia. Hostia si zároveň pripomenuli aj 130. výročie založenia učňovského školstva v kúpeľnom meste. V roku 1885 Učňovská škola začínala len s 25 žiakmi. Po príchode Winterovcov do Piešťan však nastal postupný rozvoj nielen kúpeľov, ale aj podnikania, čo samotnej škole prialo a počet žiakov neustále stúpal. V roku 1930 už Učňovskú školu navštevovalo až 350 študentov.

In November, the Secondary School of Trade and Services, located on Mojmirova Street, commemorated the 130th year of its founding. Guests also commemorated the 130th anniversary of apprenticeships in the spa town. In 1885, this Apprentice School started with only 25 students. After the Winter family arrived in Piešťany, there was a gradual development not only of the spas, but of business as well, which was reflected in the ever-growing number of students at this very school. In 1930, the Apprentice School was attended by up to 350 students.

Im November feierte die Fachschule für Handel und Dienstleistungen in Piešťany, mit Sitz in der Mojmirova Straße, den 130. Jahrestag ihrer Gründung. Die anwesenden Gäste ehrten gleichzeitig den 130. Jahrestag der Gründung des Berufsschulwesens in der Kurstadt. Im Jahr 1885 fing die Berufsschule mit gerade 25 Schülern an. Mit dem Einzug der Familie Winter in Piešťany kam es jedoch zum allmählichen Aufschwung nicht nur des Heilbades, sondern auch des Unternehmertums, was sich positiv auf die Schule auswirkte und die Anzahl der Schüler kontinuierlich wachsen ließ. Im Jahr 1930 besuchten die Berufsschule bereits 350 Schüler.

OLGA OSVALDÍKOVÁ SA NARODILA V AMERICKOM CHICAGU, ALE SVOJ ŽIVOT ZASVÄTILA VÝCHOVE TANEČNÍKOV V PIEŠŤANOCH. TANEC MILOVALA UŽ AKO DIEŤA, A TO AJ NAPRIEK TOMU, ŽE RODIČIA S JEJ SNOM STAŤ SA PROFESIONÁLNOU BALETKOU NESÚHLASILI.

OLGA OSVALDÍKOVÁ WAS BORN IN CHICAGO, USA, BUT SHE HAS DEDICATED HER LIFE TO TEACHING DANCERS IN PIEŠŤANY. SHE FELL IN LOVE WITH DANCING AS A CHILD, AND CONTINUED WITH IT EVEN THOUGH HER PARENTS NEVER SUPPORTED HER DREAM TO BECOME A PROFESSIONAL BALLERINA.

OLGA OSVALDÍKOVÁ WURDE IM AMERIKANISCHEN CHICAGO GEBOREN, IHR LEBEN JEDOCH WIDMETE SIE DER AUSBILDUNG VON TÄNZERN IN PIEŠŤANY. DAS TANZEN LIEBTE SIE SCHON ALS KIND UND DASTROTZ DER TATSACHE, DASS IHRE ELTERN MIT IHREM TRAUM PROFESSIONELLE BALLERINA ZU WERDEN, NICHT EINVERSTANDEN WAREN.

Storočná baletka tlieskala svojim nasledovníckam

Text a foto Martin Palkovič

Ked' 17. septembra 1915 prišla na svet, žili v Spojených štátoch amerických. Ako národne cítiaci Slováci sa po vojne vrátili domov. Otec pani Osvaldíkovej v Piešťanoch prevádzkoval autobusovú dopravu.

Mladá tanečníčka študovala v Bratislave a vo Viedni. Po roku 1945 skúsila šťastie v USA, ale aj ona sa vrátila. Svoje skúsenosti potom odovzdávala nespočetnému množstvu žiačok Základnej umeleckej školy. Tanca sa nechcela vzdať ani ako 90-ročná.

„Rada by som kritizovala, ale nemôžem!“ Aj týmito slovami reagovala oslávenkyňa na špeciálne vystúpenie, ktoré pre ňu pripravili žiaci a pedagógovia zo Základnej umeleckej školy.

„Ďakujem, že ste všetci prišli, ale nabudúce už radšej nechodte... Lebo sa zase rozplačem,“ povedala gratulantom.

V Kursalone sa ich v deň jej 100. narodenín zišlo veľa. Boli to bývalí kolegovia aj žiačky. Tanečníca, ktorá ešte pred pár rokmi dokázala predviesť všetky základné baletné kroky, vychovala niekoľko generácií.

Od gratulantov dostala množstvo kvetov, ale asi najviac ju potešila maľba, na ktorej je zachytená na špičkách. Bolo to už veľmi dávno, napriek tomu Olga Osvaldíková pôsobila na oslave dojemom, že by si ihneď zatancovala. Energie má na to ešte dosť, ale nohy ju už veľmi neposlúchajú. ■

When she was born on September 17, 1915, they were living in the United States. As they still felt Slovak at heart, they returned home after the War, where Mrs. Osvaldikova's father operated the bus transport in Piešťany.

The young dancer studied in Bratislava and Vienna. After 1945, she tried her luck in the USA, but she also returned. She then focused her efforts on sharing her experience with countless school girls at the Elementary Art School. Even at 90, she didn't want to give up her dancing.

“I would like to criticize, but I can't!” These are the words that the birthday girl used when reacting to a special performance, which was prepared for her by the students and teachers from the Elementary Art School. “Thank you all for coming, but next time please don't come ... because I'll just break down and cry again,” she told her well-wishers.

Many had gathered in the Kursalon to congratulate her on her 100th birthday. They included her former colleagues and students. The

One Hundred Year Old Ballerina Applauds Her Followers

Hundertjährige Ballerina applaudierte ihren Nachfolgerinnen

dancer, who just a couple years ago could still perform all the basic ballet steps, taught several generations of dancers.

From her well-wishers she received many flowers, but it seems that she was most pleased to receive a painting capturing her on the tips of her toes. It was a long time ago, and yet, at this celebration, Ol'ga Osvaldíkóvǎ gave the impression that she could at any moment get up and dance. She still has enough energy, however, her legs don't obey her as they once used to. ■

Tanzen wollte sie auch als 90-jährige noch nicht aufgeben.

„Ich würde gerne kritisieren, aber ich kann nicht!“ Unter anderem mit diesen Worten reagierte die Jubilarin auf den besonderen Auftritt, der von den Schülern und Lehrern der Grundschule für Kunst speziell für sie vorbereitet wurde. „Danke euch allen, dass ihr gekommen seid, aber das nächste Mal kommt lieber nicht... Denn dann müsste ich wieder anfangen zu weinen,“ sagte sie zu den Gratulanten.

Im Kursalon kamen an ihrem 100. Geburtstag viele zusammen. Darunter ihre ehemaligen Kollegen und auch Schülerinnen. Diese Ballerina, die vor ein paar Jahren noch alle Grundschriffe des Balletts vorführen konnte, zog mehrere Tänzerinnen-Generationen groß.

Von den Gratulanten gab es für sie viele Blumen, aber am meisten freute sie sich wohl über ein Gemälde, welches sie auf den Fußspitzen stehend zeigt. Es war vor einer langen Zeit und doch wirkte Ol'ga Osvaldíkóvǎ auf ihrer Feier so, als ob sie gerne gleich lostanzen würde. Energie dafür hätte sie noch ausreichend, nur die Beine, die wollen nicht mehr so richtig gehorchen. ■

Als sie am 17. September 1915 auf die Welt kam, lebte die Familie in der Vereinigten Staaten von Amerika. Als patriotisch empfindende Slowaken kehrte sie nach dem Krieg in ihre Heimat zurück. Der Vater von Ol'ga Osvaldíkóvǎ betrieb in Piešťany ein Busunternehmen.

Die junge Tänzerin studierte in Bratislava und Wien. Nach dem Jahr 1945 versuchte sie ihr Glück in den USA, aber auch sie kehrte zurück. Ihre Erfahrungen gab sie dann an unzählige Schülerinnen der Grundschule für Kunst weiter. Das

PIEŠŤANY A SECESIA
TO JE SPOJENIE NIE
NÁHODNÉ. ROZVOJ
PIEŠŤAN A TUNAJŠÍCH
KÚPELOV KONCOM
19. A ZAČIATKOM 20.
STOROČIA JE SPÄTÝ
PRÁVE S TÝMTO
UMELECKÝM ŠTÝLOM.

THERE'S NOT JUST
AN ACCIDENTAL
CONNECTION
BETWEEN PIEŠŤANY
AND ART NOUVEAU.
THE DEVELOPMENT OF
PIEŠŤANY AND THE
LOCAL SPA IN THE
LATE 19TH AND EARLY
20TH CENTURY IS
LINKED PRECISELY TO
THIS ARTISTIC STYLE.

PIEŠŤANY UND DER
JUGENDSTIL, DAS IST
KEINE ZUFÄLLIGE
VERBINDUNG. DER
AUFSCHWUNG VON
PIEŠŤANY UND DEM
HIESIGEN HEILBADES,
ENDE DES 19. UND
ANFANG DES
20. JAHRHUNDERTS,
IST MIT GERADE DIESEM
STIL VERBUNDEN.

SLOVENSKO

MALBA Z HOTELA THERMIA PALACE V PIEŠŤANOCH, 1932

1,20€

BUĎ POZDRAVENÝ POŽEHNANÝ PRAMEŇ ZDRAVIA
ALFONS MUCHA (1860 – 1939)

F. HORNIÁK 2015

▲ Návrh známky, ktorá bude realizovaná ocelotlačou v kombinácii s ofsetom, autor F. Horniak, zdroj: POFIS
The design for the stamp that will be made using recess printing combined with offset, designer F. Horniak, source: POFIS
Der Entwurf der Briefmarke, die in einem Tiefdruckverfahren in Kombination mit dem Offsetdruck hergestellt wird;
Autor F. Horniak, Quelle: POFIS

MUCHOV PIEŠŤANSKÝ OBRAZ NA NOVEJ SLOVENSKEJ ZNÁMKE

Vladimír Krupa

Balneologické múzeum, Piešťany

MUCHA'S PIEŠŤANY PICTURE ON
A NEW SLOVAK STAMP

MUCHA'S GEMÄLDE AUS PIEŠŤANY AUF
NEUER SLOWAKISCHER BRIEFMARKE

Zaujímavou kapitolkou v dejinách Piešťan je vzťah svetoznámeho maliara, grafika a návrhára Alfonsa Muchu (1860 – 1939) rodáka z Ivančíc pri Brne k tunajším kúpeľom. Mucha sa koncom 19. storočia presadil v jednom zo svetových centier umenia, v Paríži a jeho meno sa dokonca stalo i synonymom pre secesný štýl, ktorý sa nazýval aj „štýl Mucha“.

Koncom roku 2015 (25. novembra) bola v edičnom rade Umenie vydaná nová slovenská poštová známka s vyobrazením časti obrazu Alfonsa Muchu Buď pozdravený požehnaný prameň zdravia. Na známku si jej autor František Horniak vybral časť ústredného motívu obrazu – Muchovu dcéru sediacu v hojdacom kresle. Horniak už v minulosti stvárnil na známke motív z Piešťan – komplex klasicistických Napoleonských

kúpeľov. Tento významný slovenský grafik a rytec pôsobí od roku 1992 v známkovej tvorbe Slovenskej republiky. Ním vytvorená známka s motívom obrazu maliara L. Medňanského získala na súťaži Grand Prix de l'Exposition WIPA v roku 2003 ocenenie Najkrajšia známka sveta.

Na sklonku svojho života, koncom 20. a začiatkom 30. rokov 20. storočia navštevoval Alfons Mucha kúpele v Piešťanoch. V roku 1929 sem prišiel hľadať vhodnú liečbu pre svoju dcéru Jaroslavu, ktorá sa tu napokon liečila spolu s mamou Máriou – umelcovou manželkou. Na dlhšom liečebnom pobyte bol Mucha spolu s manželkou v auguste 1930. Z dobových novín sa dozvedáme: „Mistrovi byl zapůjčen atelier, aby mohl pracovat na skicách z historického Pováží ...“. V Piešťanoch ho navštívila skupina

obdivovateľov jeho tvorby z Bratislavy, ktorí mu gratulovali k sedemdesiatke. Podľa dobových novinových správ: „Pri nedelňom golfovom meetingu zaujímal čestné miesto. Mistr Mucha je kupodivu svěží, léčba mu svědčí znamenitě.“ Počas Muchovho piešťanského kúpeľného pobytu v roku 1931 sa tu konala medzinárodná súťaž „Voľba a ples kráľovnej sezóny 1931“. Zaujímavosťou je, že predsedami poroty boli – nemecký spevák Richard Tauber a maliar Alfons Mucha. Za kráľovnú krásy sezóny bola zvolená švédka filmová herečka Margita Alfvénová, ktorá ako cenu dostala nádherný slovenský kroj.

Z vďačnosti za preukázanú kúpeľnú starostlivosť a ako hold liečivej sile tunajšej termálnej vody sa rozhodol kúpele obdarovať nevšedným darom. Namaľoval a venoval kúpeľom Piešťany alegorický obraz Buď pozdravený požehnaný prameň zdravia. Napriek tomu, že dielo pochádza z roku 1932 je svedectvom toho, že A. Mucha zotrval na secesnom výtvarnom prejave. Obraz bol umiestnený a slávnostne odhalený 15. mája 1932 vo veľkej jedálni hotela Thermia Palace. Hlavná postava obrazu je uzdravujúce sa dievča. Dievča v piešťanskom kroji s venčekom na hlave má hlavu položenú na svojich rukách, ktoré spočívajú na kolenách sediaceho dievčaťa. Žena v piešťanskom kroji prináša v pravej ruke košík s ovocím a v ľavej ruke má červenú ružu, ktorú sa chystá dať uzdravujúcej sa dievčine sediacej v hojdacom kresle (malo by ísť o dcéru maliara Alfonsa Muchu). Obraz je podpísaný Mucha / 32 NICE. Keď ho maľoval, mal už presne vyhladený priestor, kde bude umiestnený – tympanón vo veľkej jedálni Thermie čomu zodpovedal i tvar obrazu.

Jeho syn Jiří Mucha v autobiografickej knihe o otcovi obraz spomína pod iným názvom. Píše, že v 30. rokoch namaľoval „naddvorní tympanon „Dary země“ pro lázeňský dům Thermia v Piešťanech, malovaný roku 1932 v Nice.“ Spomína aj na vznik obrazu: „... v roce 1932, kdy jsme žili dva roky v Nice. Pracoval na tympanonu pro Piešťany a jako by čas chtěl smířit všechny rozpory, našel atelier v muzeu svého předchůdce a konkurenta Chéreta, který byl nyní slepý, takřka stoletý člověk, žijící poslední dny svého života ve tmě, uprostřed hořících barev svých plakátů.“

Pri príležitosti vydania a slávnostnej prezentácie známky pripravilo Balneologické múzeum výstavu Z tvorby Alfonsa Muchu. Časť výstavy prezentuje vzťah Muchu k Piešťanom a históriu vzniku obrazu a novej známky. Druhá časť výstavy priblížila divákovi, aj vďaka originálnym dielam (skice návrhov známok, skice plagátov, plagáty, známky a bankovky) a dokumentom zapožičaným z Múzea Brněnska a z poštových múzeí v Prahe a Banskej Bystrici, jeho tvorbu. ■

▲ Mucha v Piešťanoch - Maliar A. Mucha ako čestný člen Piešťanského golfového klubu na golfovom ihrisku, r. 1930, repro: Eva Drobňá

Mucha in Piešťany - The painter A. Mucha as an honorary member of the Piešťany Golf Club on the golf course, 1930, reproduction: Eva Drobňá

Mucha in Piešťany - der Maler A. Mucha als Ehrenmitglied des Golf-Clubs von Piešťany auf dem Golfplatz, 1930, Reprofoto: Eva Drobňá

An interesting chapter in the history of Piešťany is the relationship between the local spa and the world renowned painter, graphic artist and designer Alfons Mucha (1860 – 1939), a native of Ivančice pri Brne. At the end of the 19th century, he made a name for himself in one of the world's centres of art - Paris. His name even became synonymous with the Art Nouveau style, which was also called "Mucha style".

At the end of 2015 (November 25), a new Slovak postal stamp was issued in the Art edition series, with the depiction of a part of

wife. Mucha was here with his wife for a longer medical stay in August 1930. We can see from a newspaper of the time: "The master was renting a studio so he could work on sketches of the historical "Pováží" (i.e. the region along the Váh River)" In Piešťany, he was visited by a group of admirers from Bratislava, who came to congratulate him on his seventieth birthday. According to a newspaper of the time: "He held a place of honour at the Sunday golf meeting. Mister Mucha is surprisingly lively, a testimony to the treatment." During Mucha's spa stay in Piešťany in 1931, there was an international

in recovery. There is a second girl in the middle, dressed in Piešťany folk costume, who has her head decorated with a wreath in her hands, which are resting on the first girl's knees. A woman, also dressed in a Piešťany folk costume, is carrying a basket of fruit in her right hand and in her left hand a red rose, which she is holding out to give to the recovering girl sitting in a rocking chair (which should be the daughter of the painter Alfons Mucha). The painting is signed Mucha/32 NICE. While he was painting it, he already knew exactly where it was going to be located – on the tympanum in the large

▲ Obraz A. Muchu vo veľkej jedálňi hotela Thermia Palace, foto: Eva Drobná
A painting by A. Mucha in the large dining room of the Hotel Thermia Palace, photo: Eva Drobná
Das Gemälde von A. Mucha im großen Speisesaal des Thermia Palace, Foto: Eva Drobná

a painting by Alfons Mucha Bud' pozdravený požeňnaný prameň zdravia (Hail the Blessed Fountain of Health). František Horniak, the designer of the stamp, selected a part of the painting's central theme – Mucha's daughter sitting in a rocking chair. Horniak had also previously used a Piešťany motif on a stamp – the classical style Napoleon Spa complex. This well known Slovak graphic artist and engraver has been designing stamps for the Slovak Republic since 1992. A stamp he designed with a motif from a painting by L. Medňanský won the prize for the World's Most Beautiful Stamp at the Grand Prix de L'Exposition WIPA in 2003.

At the end of his life, in the late 1920's and early 1930's, Alfons Mucha visited the spa in Piešťany. In 1929, he came here looking for a suitable treatment for his daughter Jaroslava, who eventually ended up being treated here together with her mother Márie – the artist's

competition "Choosing the Queen of the season 1931". It's of interest that the jury consisted of the German singer Richard Tauber and the painter Alfons Mucha. Chosen as the season's beauty queen was the Swedish film star Margita Alfvén, who received a beautiful Slovak folk costume as a prize.

In gratitude for the effective spa treatment and as a tribute to the healing powers of the local thermal spa water, Mucha decided to donate a rare and exceptional gift to the spa. He painted and donated to the Piešťany Spa the allegorical painting Bud' pozdravený požeňnaný prameň zdravia (Hail the Blessed Fountain of Health). Despite the fact that the painting is from 1932, it is a testimony to the fact that A. Mucha was still continuing in the Art Nouveau style. The painting was placed and ceremoniously unveiled on May 15, 1932 in the large dining room of the Hotel Thermia Palace. The main figure in the picture is a girl

dining room of the Thermia, which, as it happens, corresponds to the shape of the painting.

His son Jiří Mucha, in an biographical book about his father remembers this painting by another name. He writes that in the 1930's he painted "on the tympanum above the door 'Gifts of the Earth' for the Thermia bathhouse in Piešťany, painted in 1932 in Nice." He also recalls the creation of the painting: "... in 1932, when we had been living in Nice for two years. He worked on the tympanum for Piešťany, and, as if time wanted to reconcile all the disagreements, he found a studio in the museum of his predecessor and rival Cheret, who was now blind, almost a hundred years old and living the last days of his life in the dark among the flaming colours of his posters."

On the occasion of the issuing and the ceremonial presentation of the stamp, the

▲ Muchova dcéra - ústredný motív obrazu, stav pred reštaurovaním v roku 2005, foto: Eva Drobná
 Mucha's daughter - the central motif of the painting, its condition prior to being restored in 2005, photo: Eva Drobná
 Muchas Tochter - das zentrale Motiv des Gemäldes, Zustand vor seiner Restaurierung im Jahr 2005, Foto: Eva Drobná

Balneological Museum prepared an exhibition "From the Works of Alfons Mucha". Part of the exhibition presents the relationship that Mucha had with Piešťany and the history of the creation of this painting and the new stamp. The second part of the exhibition gives spectators a closer look at his artistic creations, thanks to the original works (sketch designs of stamps, sketches of posters, posters, stamps, and banknotes) and documents borrowed from the Brno Museum and the Postal Museum in Prague and Banská Bystrica. ■

Ein interessantes Kapitel in der Geschichte von Piešťany stellt die Beziehung des weltbekannten Malers, Grafikers und Designers Alfons Mucha (1860 – 1939) aus Ivančice bei Brünn zum heimischen Heilbad dar. Mucha konnte sich Ende des 19.

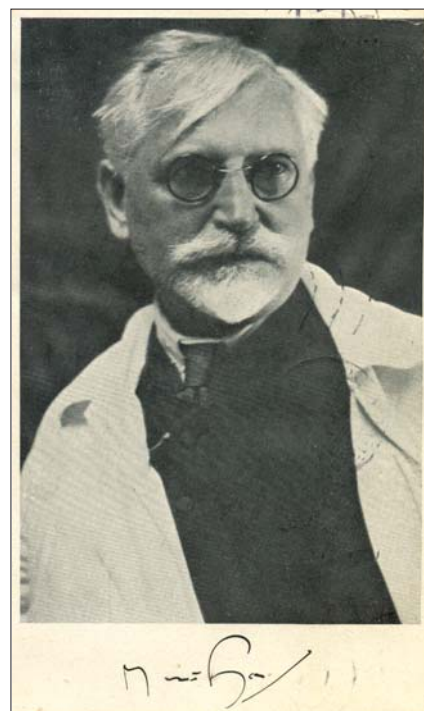
Jahrhunderts in einem der Weltzentren der Kunst, in Paris, behaupten und sein Name wurde zum Synonym für eine Jugendstil-Richtung, die auch „Stil Mucha“ genannt wurde.

Ende des Jahres 2015 (am 25. November) wurde in der Editionsreihe Kunst eine neue slowakische Briefmarke mit der Abbildung eines Fragmentes von Muchas Gemälde „Sei gegrüßt, gesegnete Quelle der Gesundheit“ herausgebracht. Für die Briefmarke wählte deren Autor František Horniak einen Teil des zentralen Bildthemas - die in einem Schaukelstuhl sitzende Tochter Muchas. Horniak hat bereits früher ein Motiv aus Piešťany - den Komplex des klassizistischen Napoleonbades - auf einer Briefmarke dargestellt. Dieser bedeutende slowakische Grafiker und Bildstecher wirkt seit 1992 bei der Briefmarkengestaltung der Slowakischen Republik. Die von ihm gestaltete Briefmarke mit

dem Motiv eines Gemäldes des Malers L. Medňanský wurde im Rahmen des Grand Prix de l'Exposition WIPA, im Jahr 2003, zur schönsten Briefmarke der Welt gekürt.

An seinem Lebensabend, Ende der 20er und Anfang der 30er Jahre des 20. Jahrhunderts, besuchte Alfons Mucha mehrmals das Heilbad in Piešťany. Im Jahr 1929 kam er hierher, um eine geeignete Therapiemöglichkeit für seine Tochter Jaroslava zu finden, die sich hier anschließend zusammen mit ihrer Mutter Maria, der Ehefrau des Künstlers, behandeln ließ. Einen längeren therapeutischen Aufenthalt absolvierte hier Mucha zusammen mit seiner Frau im August 1930. Aus der zeitgenössischen Zeitung erfahren wir: „Dem Meister wurde ein Atelier geliehen, damit er an Skizzen von der historischen Waagregion arbeiten kann ...“.

In Piešťany besuchten Mucha mehrere Bewunderer seiner Werke aus Bratislava und überreichten ihm Glückwünsche zu seinem 70. Geburtstag. Laut Nachrichten in der damaligen Presse: „Bei dem Golfmeeting am Sonntag nahm er einen Ehrenplatz ein. Meister Mucha ist erstaunlich frisch, die Heilbehandlung steht ihm ausgezeichnet“. Während Muchas Kuraufenthaltes in Piešťany, im Jahr 1931 fand hier der internationale Wettbewerb „Die Wahl und das Ballfest der Königin der Saison 1931“ statt. Interessant ist, dass den Jury-Vorsitz der deutsche Sänger Richard Tauber und der Maler Alfons Mucha übernahmen. Zur Schönheitskönigin der Saison wurde die

▲ Portrétna fotografia A. Muchu s podpisom, repro: Eva Drobná

A portrait photograph of A. Mucha with signature, reproduction: Eva Drobná

Ein signiertes Portraitfoto von A. Mucha; Reprofoto: Eva Drobná

Schwedische Filmschauspielerinnen Margita Alfvén gewählt. Als Preis erhielt sie eine wunderschöne slowakische Tracht.

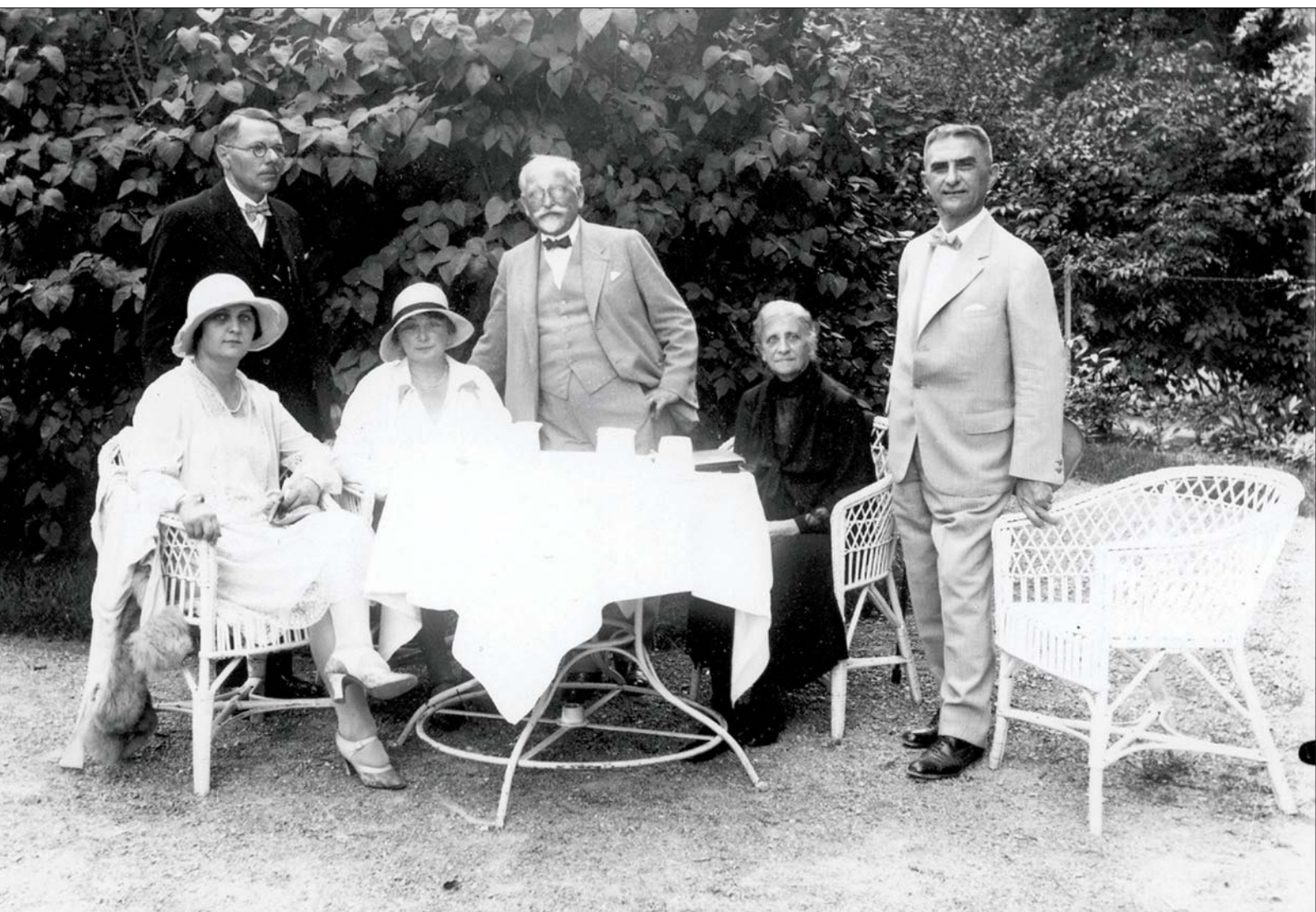
Aus Dank für die angedehnte Fürsorge bei der Kurbehandlung und als eine Hommage an die heilende Kraft des hiesigen Thermalwasser, entschloss sich Mucha, dem Heilbad ein ungewöhnliches Geschenk zu machen. Er malte und widmete dem Heilbad Piešťany das allegorische Bild „Sei begrüßt, gesegnete Quelle der Gesundheit“. Obwohl dieses Werk aus dem Jahr 1932 stammt, ist es ein Beleg dafür, dass A. Mucha dem Jugendstil als seinem künstlerischen Ausdruck treu geblieben ist. Das Gemälde wurde am 15. Mai 1932 im großen Speisesaal des Hotels Thermia Palace angebracht und feierlich enthüllt. Das zentrale Motiv des Bildes stellt eine genesende junge Frau dar. Ein Mädchen, das die Tracht von Piešťany und einen Kranz auf dem Kopf trägt, legt ihren Kopf auf die eigenen Hände, die auf den Knien einer sitzenden jungen Frau ruhen. Eine in der Tracht von Piešťany

gekleidete Frau trägt in ihrer rechten Hand einen Korb mit Obst, in der linken Hand hält sie eine rote Rose, die dem genesenden, in einem Schaukelstuhl sitzenden Mädchen (es sollte sich um die Tochter des Malers Alfons Mucha handeln) überreichen wird. Das Gemälde ist mit Mucha / 32 NICE signiert. Als der Künstler das Bild malte, hatte er die Stelle, an der es angebracht werden soll, bereits genau vorgesehen – das Tympanon im großen Speisesaal des Thermia Palace, dem auch die Form des Gemäldes entsprach.

In einer biografischen Publikation über seinen Vater erwähnt der Sohn des Malers, Jiří Mucha, das Bild unter einem anderen Namen. Er schreibt, dass der Meister in den 30er Jahren an dem „Tympanon „Geschenke der Erde“ für das Kurhaus Thermia in Piešťany arbeitete, gemalt 1932 in Nizza.“ Er erinnert sich auch an die Entstehung des Bildes: „... im Jahr 1932, als wir für die Zeit von zwei Jahren in Nizza lebten. Er arbeitete an einem Tympanon für Piešťany und

als ob die Zeit alle Zwistigkeiten schlichten wollte, fand er ein Atelier im Museum seines Vorgängers und Konkurrenten Chéret, der zu dieser Zeit schon blind war, ein fast hundertjähriger, seine letzten Tage in Dunkelheit fristender Mann, inmitten brennender Farben seiner Plakate.“

Anlässlich der Herausgabe und der feierlichen Einführung der Briefmarke bereitete das Balneologische Museum eine Ausstellung unter dem Titel „Aus dem Schaffen von Alfons Mucha“ vor. Ein Teil der Ausstellung präsentiert die Beziehung Muchas zu Piešťany sowie die Entstehungsgeschichte des Gemäldes und der neuen Briefmarke. Der zweite Teil brachte den Besuchern dank der Originalkunstwerke (skizzierte Briefmarken-Entwürfe, Skizzen zu Plakaten, Plakate, Briefmarken und Banknoten) und der Dokumente, die als Leihgabe des Museums „Brněnska“ und der Postmuseen in Prag und Banská Bystrica zur Verfügung gestellt wurden, sein Schaffen näher. ■

▲ Alfons Mucha s manželkou (uprostred, manželka v klobúku sediaca pred ním) a s Ludovítom Winterom počas pobytu v Piešťanoch, pravdepodobne r. 1932, repro: Eva Drobná
 Alfons Mucha with his wife (his wife is in the middle, sitting in front of him wearing a hat) and Ludovít Winter during his stay in Piešťany, probably 1932, reproduction: Eva Drobná
 Alfons Mucha mit seiner Ehefrau (er in der Mitte, seine Frau mit Hut sitzend vor ihm) und Ludwig Winter während seines Aufenthaltes in Piešťany, vermutlich 1932, Reprofoto: Eva Drobná

Kay Zeisberg

Pán Luna

rozpráva málo
známy príbeh
Imricha Wintera

Mr. Luna Tells the Little-Known Story
about Imrich Winter

Herr Luna erzählt die wenig bekannte
Geschichte von Imrich Winter

Text a foto Martin Palkovič

NEMECKÝ SPISOVATEĽ KAY ZEISBERG DAL SVOJEJ DRUHEJ KNIHE VENOVANEJ PIEŠŤANOM NÁZOV PÁN LUNA. IDE O ODKAZ NA ZNÁMU OPERETU A AJ NA UMELECKÉ SKLONY MLADŠIEHO Z BRATOV WINTEROVCOV. AJ PRETO ZAČAL KONCOM SEPTEMBRA KRST KNIHY V BÝVALOM AMFITEÁTRI V MESTSKOM PARKU SKLADBOU FRANZA SCHUBERTA.

THE GERMAN AUTHOR KAY ZEISBERG TITLED HIS SECOND BOOK DEDICATED TO PIEŠŤANY MR. LUNA (PÁN LUNA). IT'S A REFERENCE TO A WELL-KNOWN OPERETTA AND THE ARTISTIC INCLINATIONS OF THE YOUNGER WINTER BROTHER. THIS IS WHY THE PRESENTATION OF THE NEW BOOK AT THE END OF SEPTEMBER IN THE TOWN PARK BEGAN WITH A PIECE BY FRANZ SCHUBERT.

DER DEUTSCHE BUCHAUTOR KAY ZEISBERG GAB SEINEM ZWEITEN, DER STADT PIEŠŤANY GEWIDMETEN BUCH, DEN TITEL „HERR LUNA“. DIESER NIMMT BEZUG AUF EINE BEKANNTE OPERETTE UND GLEICHZEITIG AUF DIE KÜNSTLERISCHEN NEIGUNGEN DES JÜNGEREN DER GEBRÜDER WINTER. AUCH DESHALB WURDE DIE BUCHTAUFE, DIE ENDE SEPTEMBER IM EHEMALIGEN AMPHITHEATER IM STADTPARK STATTFAND, MIT EINER KOMPOSITION VON FRANZ SCHUBERT EINGELÄUTET.

Práve hudba tohto skladateľa znela na tom istom mieste aj v roku 1928 a to počas koncertu pri príležitosti 100. výročia jeho smrti. Podujatie usporiadal mladší z bratov Winterovcov Imrich, hlavný hrdina druhého románu Kaya Zeisberga.

„Človek, ktorý je umelcom, býva často omnoho impulzívnejší ako človek, ktorý sa venuje hospodárskym veciam,“ hovorí o rozdieloch medzi bratmi spisovateľ. „Jedna z hlavných čŕt, ktoré Imricha odlišovali, bola súnalezitosť k maďarskému národu. Toto Ľudovít Winter aspoň navonok potlačil.“

Aj preto nie je možné povedať, kto z nich mal pre Piešťany väčší prínos. „Každý z nich sa realizoval na inom poli. U Imricha to bolo umenie a divadlo, u Ľudovíta hospodárske záležitosti, ale aj architektúra a stavebníctvo,“ myslí si nemecký spisovateľ, ktorý je podľa vlastných slov osudmi Winterovcov fascinovaný.

Staršiemu z bratov venoval svoju románovú prvotinu s názvom Mramorový palác. Život Imricha Wintera spracoval v knihe Pán Luna. Jej krstnými rodičmi sa stali primátor Miloš Tamajka a vnučka hlavného hrdinu Kristína Stankovská. „Som dojatá, že niekto napísal knihu o mojom starom otcovi. Keď som bola mladá, nesmelo sa o Winterovcoch hovoriť. Moji súčasníci nevedeli ani kto to bol,“ povedala pred krstom a vyjadrila želanie, aby si román prečítali všetci Piešťanci.

„Nemali sme to šťastie poznať nášho starého otca, ale samozrejme vieme, že to bol výnimočný človek, pracujúci pre verejné blaho Piešťan. Bol veľkým milovníkom umenia a uvedomoval si jeho

význam pre život pacientov liečiacich sa v kúpeľoch," napísali v liste adresovanom účastníkom krstu z Paríža ďalšie vnučky Imricha Wintera Catherine Broca Ballo a Blanka Ballo. Ich pozdrav prečítala Daniela Gloss, organizátorka tohto podujatia. Knihu pokrstili hruškovnicou, ktorú vzácnym hosťom podávali aj Winterovci.

Druhý román Kay Zeisberga je rovnako ako jeho debut vydaný v slovenskom aj nemeckom jazyku. Cudzcincov oboznamuje s históriou aj súčasnosťou mesta Piešťany, domáci čitatelia zase ocenia nadhľad, ktorý im môže ponúknuť iba zahraničný autor. ■

It was precisely this music that could be heard in this same place in 1928 during a concert commemorating the 100th anniversary of the death of Schubert. The event was hosted by the younger Winter brother Imrich, who is also the main protagonist of Kay Zeisberg's second novel.

"A person who is also an artist, is often much more impulsive than a person involved in economic matters," the author writes about the differences between the two brothers, "One of Imrich's main distinguishing features was his solidarity with the Hungarian Nation. This, at least outwardly, Ľudovít Winter suppressed."

This is also why it's impossible to say which of them contributed more to Piešťany. "Each of them had accomplishments in different areas. With Imrich it was in the arts and theatre while Ľudovít was

young the Winters were only quietly spoken about. My peers and contemporaries didn't even know who he was," Kristína said before the presentation adding that she hopes everyone in Piešťany will read the book.

"We did not have the good fortune to know our grandfather, but, of course, we know that he was an exceptional man, who worked hard for the public good of Piešťany. He was a great lover of the arts and understood its importance in the life of convalescing patients here at the spa," wrote Imrich's other granddaughters in Paris, Catherine Broca Ballo and Blanka Ballo, specifically for those attending the new book presentation. Their letter was read by Daniela Gloss, the event's organizer. The book was "baptised" with pear brandy, which the Winters also served to special guests.

Kay Zeisberg's second novel is just like the first - printed in both Slovak and German. Through the book he also acquaints foreigners with both historical and present-day Piešťany. Local readers will also appreciate the overview of the town, which can only be provided by a foreign author. ■

Es war die Musik eben dieses Komponisten, die auch im Jahr 1928 am gleichen Ort erklang und das im Rahmen eines Konzertes anlässlich seines 100. Todestages. Das Konzert wurde von dem jüngeren der Brüder Winter - Imrich (auch Imre oder Emmerich) dem

Piešťany leistete. „Jeder von ihnen verwirklichte sich auf einem anderen Feld. Bei Imrich waren es Kunst und Theater, bei Ľudovít waren es Wirtschaftsangelegenheiten, aber auch Architektur und Bauwesen" findet der deutsche Buchautor, der nach eigener Aussage von den Schicksalen der Winters fasziniert ist.

Dem älteren der beiden Brüder widmete er sein Romandebüt mit dem Titel „Marmorpalast“ (zu Slowakisch: Mramorový palác). Mit dem Leben des Imrich Winter befasste er sich in seinem Buch „Herr Luna“ (zu Slowakisch: Pán Luna). Als Paten dafür standen der Bürgermeister Miloš Tamajka und die Enkelin des Hauptprotagonisten, Kristína Stankovská. „Ich bin gerührt, dass jemand ein Buch über meinen Großvater schrieb. Als ich noch jung war, durfte man über die Winters nicht sprechen. Meine Zeitgenossen wussten nicht einmal, wer er war“, sagte sie vor der Taufe und wünschte sich, dass alle Piešťaner diesen Roman lesen würden.

„Wir hatten nicht das Glück, unseren Großvater gekannt zu haben, aber natürlich wissen wir, dass er ein besonderer Mensch war, der für das Gemeinwohl der Stadt Piešťany gearbeitet hat. Er war ein großer Verehrer der Kunst und war sich deren Bedeutung für das Leben der im Heilbad behandelten Patienten bewusst“, schrieben die nächsten Enkelinnen von Imrich Winter, Catherine Broca Ballo und Blanka Ballo, in einem, an die bei der Taufe Anwesenden gerichteten, Brief aus Paris.

more involved in economic affairs as well as architecture and construction," says the German author, who is, in his own words, fatefully fascinated with the Winter family.

For his first novel Marble Palace (Mramorový palác) he focused on the elder brother, while his book Mr. Luna (Pán Luna) recounts the life of Imrich Winter. The "godparents" for this christening were the town Mayor Miloš Tamajka and the goddaughter of the book's main character Kristína Stankovská. "I'm touched that someone has written a book about my grandfather. When I was

Hauptprotagonisten des zweiten Romans von Kay Zeisberg, veranstaltet.

„Ein Mensch, der ein Künstler ist, zeigt sich häufig viel impulsiver als jemand, der sich mit Wirtschaftsfragen beschäftigt," sagt der Romanautor über die Unterschiede zwischen den Brüdern. „Einer der Hauptzüge, die Imrich unterschieden haben, war die Verbundenheit mit dem ungarischen Volk. Diese hat Ľudovít (Lajos) Winter, zumindest nach außen hin, unterdrückt."

Auch deshalb ist es nicht möglich zu sagen, welcher der beiden einen größeren Beitrag für

Deren Gruß las Daniela Gloss, die Organisatorin dieser Veranstaltung, vor. Das Buch wurde mit einem Birnenschnaps begossen, wie ihn einst auch die Winters besonderen Gästen reichten.

Der zweite Roman Kay Zeisbergs erschien - wie schon sein Debüt - sowohl in der slowakischen als auch in der deutschen Sprache. Ausländische Leser machte er mit der Geschichte sowie der Gegenwart der Stadt Piešťany bekannt, einheimische Leser wiederum schätzen die Sichtweise, die ihnen nur ein ausländischer Autor bieten kann. ■

**Najlepši
slovenský dizajn
sa rodí v Piešťanoch**

The Best Slovak Design is Born in Piešťany

Das beste slowakische Design entsteht in Piešťany

Text Martina Marová

Foto Peter Daniel, archív Patrik Purchart

POJEM DIZAJN SA STAL V DNEŠNEJ DOBE PRIRODZENOU SÚČASŤOU NÁŠHO KAŽDODENNÉHO ŽIVOTA. NÁROČNÝ SPOTREBITEL SI UŽ NEMUSÍ VYBERAŤ MEDZI ESTETIKOU A FUNKČNOSŤOU. O TOM, ŽE ZA KVALITNÝMI VÝROBKAMI S ORIGINÁLNYM DIZAJNOM DNES UŽ NETREBA CHODIŤ ZA HRANICE, HOVORÍ AJ PRÍBEH PIEŠŤANSKEJ SPOLOČNOSTI ATHENIKA, S.R.O.

THE CONCEPT OF DESIGN HAS BECOME A NATURAL PART OF OUR DAILY LIVES. THE DEMANDING CONSUMER NO LONGER NEEDS TO CHOOSE BETWEEN AESTHETICS AND FUNCTIONALITY. THE FACT THAT IT IS NO LONGER NECESSARY TO CROSS BORDERS IN SEARCH OF QUALITY PRODUCTS WITH ORIGINAL DESIGNS IS EVIDENCED BY THE TALE OF THE COMPANY ATHENIKA, S.R.O.

DER BEGRIFF DESIGN IST IN DER HEUTIGEN ZEIT ZUM NATÜRLICHEN BESTANDTEIL UNSERES ALLTÄGLICHEN LEBENS GEWORDEN. DER ANSPRUCHSVOLLE VERBRAUCHER MUSS SICH NICHT MEHR ZWISCHEN ÄSTHETIK UND FUNKTIONALITÄT ENTSCHEIDEN. DAVON, DASS MAN HEUTE HOCHWERTIGE PRODUKTE MIT ORIGINELLEM DESIGN NICHT MEHR HINTER DER GRENZE SUCHEN MUSS, ERZÄHLT AUCH DIE GESCHICHTE DER GESELLSCHAFT „ATHENIKA, S.R.O.“ AUS PIEŠŤANY.

Firma, za ktorou stojí manželská dvojica Patrik a Andrea Purchartovci, sa špecializuje na výrobu krbových kachlí. Hoci na trhu pôsobí len niečo vyše roka, má za sebou prvé výrazné úspechy a je pozitívnym príkladom toho, čomu sa hovorí vziať veci za správny koniec.

Na samotné začiatky spomína zakladateľ firmy Patrik Purchart: „V lete 2014 sa nám naskytl priestor zrealizovať mnohoročný sen - vyvinúť vlastný rad krbových kachlí. A pretože sme to chceli spraviť poriadne, rozhodli sme sa osloviť profesionálneho dizajnéra“. Tento na slovenské pomery neštandardný krok bol v prípade firmy Athenika o to nezvyčajnejší, že spolupráca s dizajnérom vznikla ešte skôr než bola založená samotná spoločnosť. Na základe odporúčania blízkeho priateľa padla voľba na piešťanského dizajnéra, autora obľúbených Tuli vakov Michala Staška. V tom čase už renomovaný dizajnér - držiteľ prestížneho medzinárodného ocenenia Red Dot Design Award a laureát ceny Krištáľové krídlo 2013 prijal túto ponuku ako profesionálnu výzvu.

„Hoci zadanie znelo - klasické krbové kachle, Michal prišiel s niečím úplne novým - veľmi moderným, čo nás oslovilo, a preto sme sa rozhodli ísť aj touto cestou. Pôvodným zámerom bolo zrealizovať všetko v priebehu 2 mesiacov, nakoniec to trvalo 3/4 roka, kým sme sa z 3D modelov, vizualizácií cez frézované drevené modely prepracovali až k prvým prototypovým kusom. Pre nás to bol veľmi silný proces učenia sa. Z čoho sme boli prekvapení, že takýto kreatívny proces má veľa slepých uličiek, ktoré treba v určitom momente zanechať a vybrať sa iným smerom, a to si vyžaduje čas. Veľa obojstrannej trpezlivosti si vyžaduje aj komunikácia medzi kreatívnym dizajnérom a zadávateľom - výrobcom, ktorý musí strážiť technickú prevediteľnosť a realizáciu. Funkčný výrobok musí totiž spĺňať aj technické aspekty, dodržať príslušné normy...“

Výsledok však prekonal očakávania a rozhodnutie spojiť sily dvoch profesionálov bolo korunované úspechom. Kozubové keramické kachle Nox z dielne Michala Staška, vyrobené firmou Athenika uspeli v konkurencii viac ako 120 produktov a odniesli si Hlavnú cenu z 12. ročníka súťaže Národná cena za produktový dizajn 2015. Medzinárodnú porotu zaujali „spojením minimalistického racionálneho tvarovania so silným emotívnym účinkom, ktorým je nostalgia bez sentimentálnosti.“

Hoci kachle pôsobia jednoliato, v skutočnosti sú zložené zo stavebnicových dielov, ktoré sa ľahko skladujú aj vyrábajú. Vlnkový povrch zväčšuje povrch na vyžarovanie tepla a zároveň znižuje prašnosť. Vo vrchnej časti sú malé priehlbinky, kam sa dajú uložiť napríklad kamene. Prednosti výrobku vyzdvihol aj predseda poroty Anton Bendis: „Vtipné detaily, premyslené technické riešenie a aj to, že kachle sa znesú s rozmanitými typmi interiérov, im dáva aj zaujímavý komerčný potenciál. Navyše, je to ukázkový príklad toho, k čomu môže viesť spojenie osvieteneho investora a šikovného dizajnéra.“

Ocenenie sa pre výrobcov stalo záväzkom, aby produkt následne posunuli k ešte vyššej technickej úrovni. Vďaka viacerým inováciám sa napokon podarilo vytvoriť celú kolekciu

keramických kachlích, ktoré sú zákazníkom dostupné v troch základných farebných prevedeniach - čiernej, bielej a červenej. Reakcie na výrobok sú podľa Patrika Purcharta výlučne pozitívne, k čomu určite dopomohlo aj spomínané ocenenie. Zároveň s potešením konštatuje aj jeho ďalší pozitívny dopad - vzrastajúci záujem a dôveru zákazníkov k slovenským výrobkom.

Do budúcnosti sa zakladatelia firmy Athenika pozerajú s ambíciami, ale aj pokorou: „Máme za sebou prvý rok existencie. A hoci jeho súčasťou boli aj vavriny, toto je len prvý krok k tomu, aby sme vytvorili európsky uznávanú značku“.

The company, operated by the married couple Patrik and Andrea Purchart, specializes in the production of stove heaters (Franklin stoves). Although they have been in operation for just a little over a year, they have already had their first major success, which is a positive example of bringing something to a successful conclusion.

The company's founder Patrik Purchart remembers the very beginning: "In the summer of 2014, we secured a place for fulfilling our long-held dream - to develop our own line of stove heaters. And because we wanted to do it right, we decided to call

on a professional designer."

This unusual step, by Slovak standards, was even more curious in the case of Athenika because they began working together with the designer even before the company had been established. Based on the recommendation of a close friend, they chose the Piešťany designer, and creator of the popular bean bag chairs, Michal Staško. At the time, the renowned designer - holder of the prestigious international Red Dot Design Award and laureate of the Crystal Wing 2013 Award - accepted this offer as a professional challenge.

"Even though the job was for a classic stove

heater, Michal came up with something completely new – very modern, that appealed to us, which is why we decided to move forward with it. The original intention was to carry everything out over a period of two months, but, in the end, it took ¾ of a year for us to move from the 3D models, through visualizations and carved wood models, to the first prototype. It was a very strong learning process for us. We were most surprised to find how many dead ends the creative process has and how you need to, at a specific moment, make the decision to leave one and head in a different direction – all of which takes time. This vast amount of mutual patience also requires a great deal of communication between the designer and the sponsor – producer, who must ensure the technical feasibility and ultimate implementation. The functional product must also fulfil technical aspects and comply with relevant standards...”

The result surpassed expectations and the decision to combine the forces of two professionals was a crowning success. The ceramic stove tiles NOX from the workshop of Michal Staško and produced by the Athenika company successfully competed against 120 other products and took the main prize at the 12th annual National Award for Product Design 2015. The international jury was captivated by “the minimalist rational shaping and strong, emotive effect, which is nostalgic without being sentimental.”

Even though the stoves have a seamless appeal, in reality they are made from sectional components, they are easy to store and produce. The wavy surface increases the surface area of heat dissipation and also reduces dust. On the upper part there are small indentations, where stones can be placed. The advantages of the product were also praised by the chairman of the jury Anton Bendis: “The funny details, well-thought out technical solution, as well as the fact that the stove fits a variety of interiors, gives them an interesting commercial potential. Moreover, it's a prime example of what the union between an enlightened investor and a talented designer can lead to.”

For the producer the award was a symbol of commitment to continue to raise the technical level of the product even higher. Thanks to several innovations they have managed to create an entire collection of ceramic tiles available to customers in three basic colours - black, white and red. According to Patrik Purchart, the reaction to the product has been entirely positive, which most surely has been helped by the aforementioned award. At the same time, he is also happy to note another positive impact - a growing interest and confidence

in Slovak products.

The founders of the Athenika company are looking to the future with both ambition and humility: “We have our first year of existence behind us. And even though there were a number of accolades, it is still only the first step towards creating a brand recognized throughout Europe.” S. ■

Das Unternehmen, hinter dem das Ehepaar Patrik und Andrea Purchart steht, spezialisiert sich auf die Herstellung von Kaminöfen. Obwohl es erst seit etwas mehr als einem Jahr auf dem Markt ansässig ist, konnte es bereits die ersten markanten Erfolge verbuchen und ist ein positives Beispiel für eine Sache, die – wie man so schön sagt - am richtigen Ende angepackt wurde.

An die eigentlichen Anfänge erinnert sich der Firmengründer Patrik Purchart: „Im Sommer 2014 eröffnete sich für uns die Möglichkeit zur Verwirklichung eines langjährigen Traumes – die Entwicklung einer eigenen Reihe von Kaminöfen. Und weil wir es gleich richtig angehen wollten, beschlossen wir, uns an einen professionellen Designer zu wenden“. Dieser für slowakische Verhältnisse unübliche Schritt war im Falle der „Athenika“-Gesellschaft umso ungewöhnlicher, weil die Zusammenarbeit mit dem Designer noch vor der Gründung des eigentlichen Unternehmens begonnen hat. Auf die Empfehlung eines engen Freundes hin fiel die Wahl auf den einheimischen Designer und Autor der beliebten „Tuli“-Sitzsäcke, Michal Staško. Der damals bereits renommierte Designer und Träger der prestigeträchtigen Auszeichnungen „Red Dot Design Award“ und „Krištáľové kridlo 2013“ (Der Kristallflügel 2013 – Anm.d.R.), nahm dieses Angebot als professionelle Herausforderung an.

„Obwohl die Aufgabe „Klassische Kaminöfen“ lautete, kam Michal mit etwas völlig neuem, sehr modernem, was uns angesprochen hat, und deshalb haben wir uns auch entschieden, diesen Weg zu gehen. Das ursprüngliche Vorhaben war, alles im Laufe von zwei Monaten zu realisieren, letztendlich dauerte es ein Dreivierteljahr, bis wir uns von den 3D-Modellen bei Visualisierungen, über gefräste Holzmodelle, bis hin zu den ersten Prototypen durchgearbeitet haben. Für uns war es ein sehr intensiver Lernprozess. Was uns überrascht hat war, dass solch ein kreativer Prozess viele Sackgassen birgt, die es gilt zum bestimmten Zeitpunkt zu verlassen

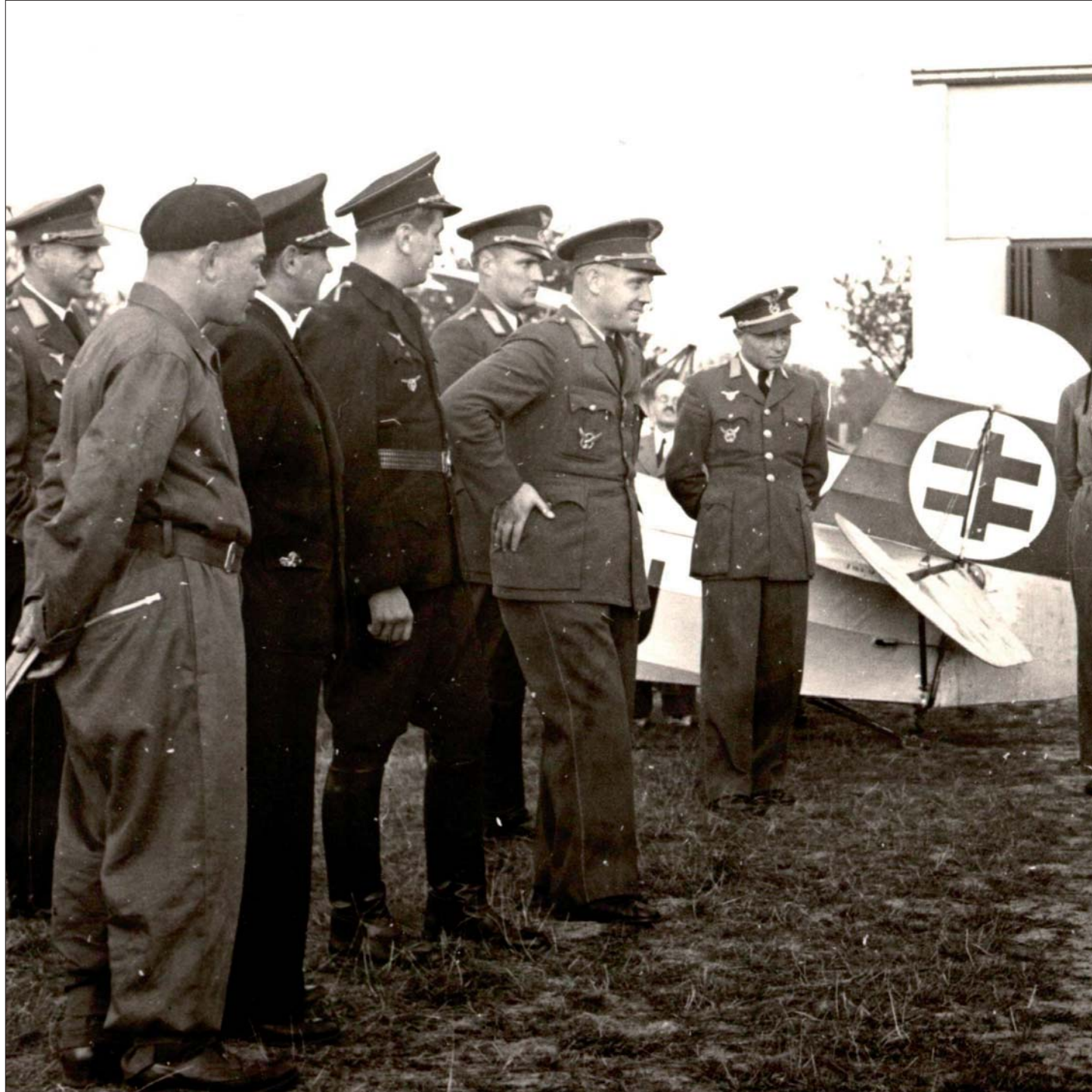
und eine andere Richtung einzuschlagen, und das erfordert Zeit. Sehr viel Geduld beiderseits bedarf auch die Kommunikation zwischen kreativem Designer und dem Auftraggeber - Hersteller, der über die technische Realisierbarkeit und Umsetzung wachen muss. Denn ein funktionales Produkt muss auch technische Aspekte und entsprechende Normen erfüllen...”

Das Ergebnis jedoch übertraf alle Erwartungen und die Entscheidung, die Stärken von zwei Profis zu bündeln, wurde von Erfolg gekrönt. Die Keramik-Kachelöfen „Nox“ aus der Werkstatt von Michal Staško, hergestellt von der Firma „Athenika“, konnten sich gegen die Konkurrenz von mehr als 120 Produkten behaupten und heimsten bei dem 12. Landespreis für Produktdesign 2015 den Hauptpreis ein. Die internationale Jury beeindruckten sie durch „die Verbindung einer minimalistisch-rationalen Gestaltung mit einem stark emotionalen Effekt, die eine Nostalgie ohne Sentimentalität erzeugt.“

Obwohl die Öfen monolithisch wirken, sind sie in Wirklichkeit aus Baukomponenten zusammengesetzt, die einfach aufbewahrt und hergestellt werden können. Die Wellenstruktur vergrößert die zur Wärmeabgabe relevante Oberfläche, verringert aber gleichzeitig den Ausstoß von Staub. Im oberen Teil des Ofens befinden sich kleine Vertiefungen, in die u.a. Steine gelegt werden können. Die Vorzüge des Produkts hob auch der Hauptjuror Anton Bendis hervor: „Originelle Details, ausgeklügelte technische Lösungen sowie die Tatsache, dass sich die Öfen in verschiedene Interieurs harmonisch einfügen, all das verleiht ihnen auch ein bemerkenswertes kommerzielles Potential. Zudem ist dies auch ein Paradebeispiel dafür, was die Verbindung eines aufgeklärten Investors und eines talentierten Designers hervorbringen kann.“

Die Auszeichnung wurde für die Hersteller zur Verpflichtung, das technische Niveau des Produkts demnächst noch zu erhöhen. Dank mehrerer Innovationen konnte zuletzt eine ganze Reihe von Keramik-Öfen entwickelt werden, die dem Kunden in den drei Grundfarben Schwarz, Weiß und Rot zur Verfügung stehen. Die Resonanzen auf die die Produkte stoßen, sind laut Patrik Purchart durchweg positiv, was sicher auch der erwähnten Auszeichnung zu verdanken ist. Gleichzeitig stellt er mit Freude auch deren weitere positive Auswirkung fest – das steigende Interesse und Vertrauen der Kunden in slowakische Produkte.

In die Zukunft blicken die Gründer der Firma „Athenika“ voller Ambitionen, aber auch Demut: „Hinter uns liegt das erste Jahr unserer Existenz. Es gab darin auch Lorbeeren, jedoch ist dies nur der erste Schritt, um eine europaweit anerkannte Marke zu werden“. ■

Letecký pluk v Piešťanoch

1939 - 1944

Text Andrej Bolerázsky
Balneologické múzeum, Piešťany

▲ Skúšky pilotných žiakov v Leteckej škole piešťanského leteckého pluku; 1940/1941, foto: VHÚ
 Testing student pilots at the Aviation School of the Piešťany Aviation Regiment; 1940/1941, photo: VHÚ
 Pilotenschüler der Fliegerschule am Luftwaffen-Regiment in Piešťany bei der Prüfung; 1940/1941, Foto: VHÚ

Aviation Regiment in Piešťany

1939 - 1944

Das Luftwaffen-Regiment von Piešťany

1939 - 1944

VTOMTO ROKU SI CELÝ SVET PRIPOMÍNAL 70.VÝROČIE SKONČENIA 2. SVETOVEJ VOJNY. SVOJNOVÝM OBDOBÍM SA ÚZKO SPÁJA AJ EXISTENCIA I. SLOVENSKEJ REPUBLIKY (1939 – 1945), VĎAKA ČOMU BÝVA NIEKEDY OZNAČOVANÁ AJ AKO „VOJNOVÁ SLOVENSKÁ REPUBLIKA“.

THIS YEAR THE ENTIRE WORLD IS COMMEMORATING THE 70TH ANNIVERSARY OF THE END OF WORLD WAR II. THE EXISTENCE OF THE 1ST SLOVAK REPUBLIC (1939 – 1945) IS CLOSELY RELATED TO THE WARTIME PERIOD, WHICH IS WHY IT IS SOMETIMES REFERRED TO AS “THE WARTIME SLOVAK REPUBLIC”.

IN DIESEM JAHR GEDACHTE DIE GANZE WELT DES 70. JAHRESTAGES DER BEENDIGUNG DES 2. WELTKRIEGES. MIT DER KRIEGSZEIT ENGE VERBUNDEN IST AUCH DAS ENTSTEHEN DER 1. SLOWAKISCHEN REPUBLIK (1939 – 1945), WESHALB DIESE AUCH ALS DIE „SLOWAKISCHE KRIEGSREPUBLIK“ BEZEICHNET WIRD.

▲ Slávnosť v Piešťanoch za účasti prezidenta Jozefa Tisa pri príležitosti vyznamenávania príslušníkov leteckého pluku za ťaženie proti Poľsku, 16. október 1939, foto: VHÚ
A ceremony in Piešťany attended by President Jozef Tiso decorating the members of the Aviation Regiment for their campaign against Poland, October 16, 1939, photo: VHÚ
Feier anlässlich der Auszeichnung von Angehörigen des Luftwaffen-Regimentes in Piešťany für ihren Einsatz bei dem Feldzug gegen Polen, im Beisein von Präsident Jozef Tiso, 16. Oktober 1939, Foto: VHÚ

Zložité politické podmienky formovali štát nielen po stránke politickej, ale aj vojenskej. Situácia bola o to komplikovanejšia, že počas formovania ozbrojených síl bola armáda mladého štátu zatiahnutá do niekoľkých ozbrojených konfliktov. V čase rozpadu Československa a vzniku samostatného Slovenska v marci 1939 bol na Slovensku dislokovaný len jeden zo šiestich leteckých plukov – Letecký pluk 3 Generála letca M. R. Štefánika. Pluk bol organizovaný ako zmiešaný (letky stíhacie a pozorovacie) s približne 300 lietadlami. Sídlo pluku bolo v Piešťanoch a podliehali mu aj ostatné detašované vojenské letiská na Slovensku. Popri veliteľstve pluku bolo v Piešťanoch sústredené takmer celé stíhacie letectvo – veliteľstvo II. stíhacej perute s dvomi z troch slovenských stíhacích letiek a Letecká škola (v roku 1940 pre veľkú vyťaženosť letiska presunutá do Trenčianskych Biskupíc). Piešťany tak v zložitom vojnovom období tvorili jadro slovenského letectva.

Už 10 dní po vzniku samostatného Slovenska v marci 1939 muselo slovenské letectvo čeliť maďarskej agresii, ktorej cieľom boli územné zisky na východnom Slovensku. Pluk bol v tej dobe výrazne oslabený núteným odchodom príslušníkov českej národnosti, ktorí tvorili väčšinu dôstojníckeho zboru. O niekoľko mesiacov neskôr, v septembri 1939, sa slovenské letectvo zapojilo po boku

Nemecka do vojny proti Poľsku (sprevádzanie nemeckých lietadiel, ochrana vzdušného priestoru a prieskum). Po napadnutí ZSSR sa Slovensko ako spojenec Nemecka pridalo k vojnovému ťaženiu na východ. V rokoch 1941 až 1943 sa na východnom fronte postupne zúčastnili na bojoch proti Červenej armáde všetky letky leteckého pluku, a to ako pozorovacie, tak aj stíhacie. Už na začiatku bojov sa ukázala zastaranosť ešte predvojnových stíhacích lietadiel Avia B-534, ktoré nedokázali konkurovať čoraz modernejším sovietskym lietadlám. Preto v roku 1942 odišli vybraní slovenskí stíhací piloti z Piešťan do Dánska na preškolenie na výkonné lietadlá Messerschmitt Bf 109 a následne boli tieto lietadlá pre slovenské letectvo zakúpené. Začlenené boli do letky 13, ktorá sa s vyše 200 zostrelmi stala najúspešnejšou slovenskou stíhacou letkou. Príslušníkom tejto letky bol aj Ján Režňák, ktorý sa so svojimi 32 zostrelmi stal najúspešnejším slovenským stíhacim pilotom v našej histórii. Po stiahnutí z frontu bola zo stíhacej letky 13 vytvorená pohotovostná letka, ktorá mala brániť vzdušný priestor Slovenska pred americkými náletmi. Počas osudného dňa 26. júna 1944 bola vo vzdušnom súboji s Američanmi v priebehu pár minút pohotovostná letka zničená, čo zároveň predstavovalo zánik slovenského stíhacieho letectva. Epilógom existencie leteckého pluku v Piešťanoch a tým aj slovenského letectva sa stalo vypuknutie Slovenského národného povstania 29.

augusta 1944. Takmer celá piešťanská posádka pluku sa pridala k protinemeckému povstaniu a pod vedením stotníka Ivana Haluzického odišla na stredné Slovensko. Tu z nej bol vytvorený „prápor Haluzický“, ktorý tvoril najsilnejšiu a jedinou plne motorizovanú povstaleckú jednotku. Paradoxne však všetky lietadlá boli ponechané na piešťanskom letisku, kde ich o niekoľko dní zhabali Nemci. Existencia slovenského vojnového letectva v rokoch 1939 až 1944 predstavuje krátke, ale zato dramatické obdobie, ktoré svojim vývojom a búrlivými zmenami nemá v dejinách slovenského letectva obdobu.

Výstava „Vo vzduchu i na zemi“, ktorú zrealizovalo Balneologické múzeum v Piešťanoch vo svojich výstavných priestoroch „Vila Liska“ na Štefánikovej ulici, si dala za cieľ pripomenúť túto dramatickú vojnovú epochu v slovenských dejinách, v ktorej zohrávali Piešťany kľúčovú úlohu. ■

C omplicated political conditions created not only a political state, but a military one as well. The situation was so complicated that even during the creation of the armed forces, the young state's army was pulled into several armed conflicts. During the fall of Czechoslovakia and the rise of an independent Slovakia in March 1939,

▲ Stíhacie lietadlá Avia B-534 patriace II. stíhacej peruti na piešťanskom letisku, 1940 - 1942, foto: VHÚ
Avia B-534 fighter planes at the Piešťany airport belonging to Air Squadron II, 1940 - 1942, photo: VHÚ
Jagdflugzeuge Avia B-534 des II. Jagdgeschwaders am Flughafen in Piešťany, 1940 - 1942, Foto: VHÚ

▲ Piloti letky 11 na východnom fronte v lete roku 1942, v strede veliteľ letky stotník Ivan Haluzický, v pozadí stíhacie lietadlá Avia B-534
Reprofoto: Eva Drobná - archív Balneologického múzea
Pilots from Squadron 11 on the Eastern front in the summer 1942, in the middle is the squadron's commander Ivan Haluzický, in the background are Avia B-534 fighters
Repro-photo: Eva Drobná - from the archive of the Balneological Museum
Piloten der Staffel 11 an der Ostfront, im Sommer 1942, in der Mitte Staffelkommandant Leutnant Ivan Haluzický, im Hintergrund die Jagdflugzeuge Avia B-534
Reprofoto: Eva Drobná - Archiv des Balneologischen Museums

Slovakia had deployed just one of six air regiments - the 3rd air regiment of General M.R. Štefánik. The regiment was mixed (fighter squadrons and surveillance) with about 300 aircraft. The regiment's headquarters was in Piešťany, which was also responsible for the other detached military airports in Slovakia. In addition to the regimental headquarters, almost all fighter aircraft were concentrated in Piešťany - Air Force Headquarters II with two of the three Slovak fighter squadrons and an Aviation School (which was later moved to Trenčianske Biskupice because it was placing too

much strain on the airport). And so it was that, during the difficult war years, Piešťany formed the core of the Slovak Air Force.

Ten days after the creation of an independent Slovakia in March 1939, the Slovak Air Force had to face Hungarian aggression aiming to make territorial gains in Eastern Slovakia. The regiment, however, had been greatly weakened by the forced exit of those of Czech nationality, who formed the majority of the officer corps. A few months later, in September 1939, the Slovak Air Force joined Germany in the war against Poland (escorting German aircraft, protecting air space, and reconnaissance). After attacking the USSR, Slovakia as Germany's ally, was pulled into the war on the eastern front. Between 1941 and 1943, all aviation regiments, both surveillance and fighters, took part in fighting the Red Army on the eastern front. During the first battles, it was already evident just how obsolete the pre-war fighter aircraft Avia B-534 was. They were unable to compete with the much more modern Soviet aircraft. This is why, in 1942, a selected group of Slovak fighter pilots were sent from Piešťany to Denmark for training on the high-performance Messerschmitt Bf 109 planes, which were later purchased for the Slovak Air Force. These planes were incorporated into Squadron 13, which, with over 200 victories, became the most successful Slovak fighter squadron.

Ján Režňák, an officer in this squadron, with his 32 victories became the most successful Slovak fighter pilot in our history. After being pulled back from the front, they created from fighter squadron 13 an emergency squadron, which was to defend Slovak airspace from American air strikes. During the fateful day of June 26, 1944, the emergency squadron was destroyed within a few minutes after engaging in aerial combat with the Americans. This basically marked the end of the Slovak Air Force. An epilogue to the existence of the Piešťany Aviation

Regiment, and thus the Slovak Air Force, was the outbreak of the Slovak National Uprising on August 29, 1944. Almost the entire Piešťany regiment joined the anti-German uprising and, under the leadership of commander Ivan Haluzický they headed for central Slovakia. Once there, they formed the "Haluzický Battalion", which was the strongest and the only fully motorized rebel unit. Paradoxically, all remaining aircraft were left at the Piešťany airport, where a few days later they were seized by the Germans. The existence of the Slovak wartime air force between 1939 and 1944, represents a short, but dramatic period of development and drastic change, which has no equal in the history of Slovak aviation.

The exhibition "In the Air and On the Ground", which was created by the Balneological Museum in Piešťany in its exhibition space "Villa Liska" on Štefánikova Street, aims to recall the dramatic war era in Slovak history, in which Piešťany played a key role. ■

Die schwierigen politischen Bedingungen formten den Staat nicht nur politisch, sondern auch militärisch. Die Situation war umso komplizierter, da während der Bildung der Streitkräfte die Armee des jungen Staates in mehrere bewaffnete Konflikte hineingezogen wurde. Zum Zeitpunkt des Zerfalls der Tschechoslowakei und der Entstehung eines unabhängigen Slowakischen Staates im März 1939, war in der Slowakei nur eines von insgesamt

sechs Luftwaffen-Regimenten stationiert – das Luftwaffen-Regiment 3 des Generals und Piloten M. R. Štefánik. Das Regiment wurde als gemischt (Jagdstaffel und Aufklärungsstaffel), mit etwa 300 Flugzeugen, aufgestellt. Der Fliegerhorst befand sich in Piešťany und diesem sind auch die restlichen, ausgegliederten Militärflughäfen innerhalb der Slowakei unterstellt gewesen. Neben dem Regimentsstab konzentrierte die Luftwaffe in Piešťany beinahe ihre gesamten Jagdflugzeuge – den Führungsstab des II. Jagdgeschwaders mit zwei von drei slowakischen Jagdstaffeln sowie die Flugschule (diese wurde 1940 aufgrund der zu hohen Auslastung des Flughafens nach Trenčianske Biskupice verlagert). Somit bildete Piešťany in den schwierigen Kriegsjahren den Kernpunkt der slowakischen Luftwaffe.

Bereits 10 Tage nach der Gründung des unabhängigen Slowakischen Staates im März 1939, mussten die slowakischen Luftstreitkräfte einer ungarischen Aggression Einhalt gebieten, deren Ziel Gebietsgewinne in der Ostslowakei waren. Das Regiment war zu dem Zeitpunkt durch den zwangsläufigen Austritt der Angehörigen tschechischer Nationalität, die den größten Teil des Offiziersstabes bildeten, erheblich geschwächt. Einige Monate später, im September 1939, trat die slowakische Luftwaffe an der Seite von Deutschland in den Krieg gegen Polen ein (Aufgaben: Eskortieren von deutschen Flugzeugen, Luftraumschutz und Aufklärungsflüge). Nach dem Angriff auf die Sowjetunion schloss sich die Slowakei als Verbündeter Deutschlands dem

Ostfeldzug an. In den Jahren 1941 bis 1943 beteiligten sich an den Ostfront-Kämpfen gegen die Rote Armee nach und nach alle Staffeln des Luftwaffen-Regiments, und das sowohl die Aufklärungsstaffeln als auch die Jagdstaffeln. Schon zu Beginn der Kämpfe stellte sich die Veralterung der bereits aus der Vorkriegszeit stammenden Jagdflugzeuge Avia B-534 heraus, die mit den immer moderner werdenden sowjetischen Flugzeugen nicht konkurrieren konnten. Aus diesem Grund gingen ausgewählte slowakische Jagdpiloten aus Piešťany im Jahr 1942 nach Dänemark, um dort eine Umschulung auf die leistungsstarken Flugzeuge vom Typ Messerschmitt Bf 109 zu absolvieren. Anschließend wurden diese Flugzeuge für die slowakische Luftwaffe gekauft. Sie wurden der Jagdstaffel 13 zugeteilt, die mit über 200 Abschüssen zur erfolgreichsten slowakischen Jagdstaffel wurde. Zu ihren Angehörigen gehörte auch Ján Režňák, der mit 32 Abschüssen als erfolgreichster slowakischer Jagdpilot unserer Geschichte gilt. Nach ihrem Abzug von der Front wurde die Jagdstaffel 13 als Flugbereitschaft aufgestellt, mit der Aufgabe, den slowakischen Luftraum vor US-Luftangriffen zu schützen. Am schicksalhaften 26. Juni 1944 wurde die Flugbereitschaft bei einem Luftkampf mit den Amerikanern innerhalb von wenigen Minuten zerstört, was gleichzeitig den Untergang der slowakischen Jagdflieger bedeutete. Zum Epilog der Existenz des Fluggeschwaders in Piešťany und somit auch der slowakischen Luftwaffe wurde der Ausbruch des Slowakischen Nationalaufstandes

▼ Odlet príslušníkov letky 13 z Piešťan na východný front na moderných lietadlách Messerschmitt Bf 109, 27. október 1942, reprofoto: Eva Drobná, archív Balneologického múzea

Members of Squadron 13 taking off from Piešťany and heading for the Eastern front in their modern Messerschmitt Bf 109 aircraft, October 27, 1942

Repro-photo: Eva Drobná - from the archive of the Balneological Museum

Abflug der Angehörigen der Staffel 13 aus Piešťany an die Ostfront in modernen Flugzeugen vom Typ Messerschmitt Bf 109, 27. Oktober 1942

Reprofoto: Eva Drobná – Archiv des Balneologischen Museums

▲ Príslušníci slovenského letectva na východnom fronte pri zničenom sovietskom lietadle, 1941 - 1942, reprofoto: Eva Drobná, archív Balneologického múzea
Members of the Slovak Air Force on the Eastern front near a destroyed Soviet aircraft, 1941 - 1942, Repro-photo: Eva Drobná - from the archive of the Balneological Museum
Angehörige der slowakischen Luftstreitkräfte an der Ostfront neben einem zerstörten sowjetischen Flugzeug, 1941 - 1942, Reprofoto: Eva Drobná - Archiv des Balneologischen Museums

▲ Trusky lietadla Messerschmitt Bf-109G, v ktorom osudného dňa 26. júna 1944 zahynul zástupca veliteľa pohotovostnej letky npor. let. Juraj Puškár počas súboja tejto letky s lietadlami amerického letectva, prelietavajúcimi nad Slovenskom reprofoto: Eva Drobná, archív Balneologického múzea

The wreckage of a Messerschmitt Bf-109G, in which, on that fateful day June 26, 1944, air force squadron lieutenant Juraj Puškár was killed during a air battle over Slovakia with the American Air Force
Repro-photo: Eva Drobná - from the archive of the Balneological Museum

Trümmer eines Messerschmitt Bf-109G-Flugzeuges, in dem an jenem schicksalhaften 26. Juni 1944 der stellvertretende Kommandeur der Flugbereitschaft und Oberleutnant der Luftwaffe, Juraj Puškár, während eines Kampfes seiner Staffel gegen die Flugzeuge der US-Luftwaffe, die das slowakische Gebiet überflogen, ums Leben kam
Reprofoto: Eva Drobná - Archiv des Balneologischen Museums

▲ Pomník letcom piešťanskej posádky bojujúcej v Slovenskom národnom povstaní, ešte v pôvodnej neokradnutej podobe, dielo z roku 1964 v tvare krídla pochádza od piešťanského akad. sochára L. L. Polláka a nachádza sa v mestskom parku v Piešťanoch reprofoto: Eva Drobná, archív Balneologického múzea

This memorial, in the shape of broken wings, to the airmen of the Piešťany Aviation Regiment, who fought in the Slovak National Uprising, in its original state in 1964 prior to being vandalized and partly stolen, was the work of Piešťany sculptor L. L. Pollák and is located in the Piešťany Town Park
Repro-photo: Eva Drobná - from the archive of the Balneological Museum

Das Mahnmahl für die im Slowakischen Nationalaufstand kämpfenden Piloten der Staffel von Piešťany, in seiner ursprünglichen, noch nicht geplünderten Gestalt; das Werk in Form eines abgebrochenen Flügels, aus dem Jahr 1964, stammt von dem einheimischen Bildhauer L. L. Pollák und steht im Stadtpark von Piešťany
Reprofoto: Eva Drobná - Archiv des Balneologischen Museums

am 29. August 1944. Nahezu die gesamte Regiment-Belegschaft schloss sich dem antideutschen Aufstand an und wechselte unter der Führung von Kapitän Ivan Haluzický in die Zentralslowakei. Dort wurde sie als das „Bataillon Haluzický“ aufgestellt und bildete die stärkste und einzige vollständig motorisierte aufständische Einheit. Paradoxerweise wurden jedoch alle Flugzeuge auf dem Flughafen von Piešťany stehen

gelassen, wo sie einige Tage später von den Deutschen beschlagnahmt wurden. Die Existenz der slowakischen Luftwaffe in den Jahren 1939 bis 1944 stellt einen kurze, jedoch umso dramatischere Periode dar, die hinsichtlich ihrer Entwicklung und des turbulenten Wandels in der Geschichte der slowakischen Luftfahrt beispiellos bleibt.

Die Ausstellung „Vo vzduchu i na zemi“ (In der Luft und auf dem Boden, Anm.d.R.), die von dem

Balneologischen Museum in Piešťany in den museumseigenen Ausstellungsräumen der „Vila Liska“ in der Štefánikova Straße eröffnet wurde, hat das Ziel, an diese dramatische Kriegsepoche in der slowakischen Geschichte, in der Piešťany eine Schlüsselrolle spielte, zu erinnern. ■

A photograph of two women performing fire hula hoops at night. They are wearing red, fringed dresses and headbands. The woman in the foreground is smiling and looking towards the camera, while the woman behind her is also smiling and looking slightly to the side. They are holding large, glowing hula hoops that are lit with fire. The background is dark, and the fire from the hoops creates a warm, orange glow. The text "Noc svetiel rozžiarila mestský park" is overlaid on the left side of the image in white, bold, sans-serif font.

Noc svetiel rozžiarila mestský park

The Night of Lights Illuminates the Town Park

Die Nacht der Lichter ließ den Stadtpark erstrahlen

Text a foto Martin Palkovič

PREMIETANIE NA HOTEL SLOVAN, NÁPADITÉ INŠTALÁCIE A OBROVSKÝ ZÁUJEM VEREJNOSTI. AJ TAKÉ SÚ NAJSILNEJŠIE SPOMIENKY NA DRUHÝ ROČNÍK NOCI SVETIEL, KTORÚ V PIEŠŤANOCH ZORGANIZOVALA PARTIA DOBROVOLNÍKOV OKOLO MATERSKÉHO CENTRA ÚSMEV. O OŽIVENIE BÝVALÉHO GRAND HOTELA POMOCOU VIDEO ANIMÁCIE SA POSTARAL PETER BLÁŠKOVIČ, ŠPECIÁLNU UV A OHŇOVÚ ŠOU PREDVIEDLA V MESTSKOM PARKU SKUPINA ARGOLLA.

PROJECTIONS ON THE SLOVAN HOTEL, AN IMAGINATIVE INSTALLATION AND HUGE PUBLIC INTEREST. THESE ARE JUST SOME OF THE STRONGEST MEMORIES OF THE SECOND ANNUAL NIGHT OF LIGHTS, WHICH WAS ORGANIZED IN PIEŠŤANY BY A GROUP OF VOLUNTEERS FROM THE MATERNITY CENTRE USMEV. THE REVIVAL OF THE FORMER GRAND HOTEL WITH THE USE OF VIDEO ANIMATION WAS PROVIDED BY PETER BLÁŠKOVIČ AND THE GROUP ARGOLLA PERFORMED A SPECIAL UV AND FIRE SHOW IN THE TOWN PARK.

EINE PROJEKTION AN DIE WÄNDE DES HOTELS „SLOVAN“, ORIGINELLE INSTALLATIONEN UND EIN ÜBERRAGENDES INTERESSE DER ÖFFENTLICHKEIT. AUCH DAS SIND DIE STÄRKSTEN ERINNERUNGEN AN DIE ZWEITE NACHT DER LICHTER, DIE IN PIEŠŤANY VON EINER GRUPPE FREIWILLIGER AM MÜTTERZENTRUM „ÚSMEV“ ORGANISIERT WURDE. FÜR DIE BELEBUNG DES EINSTIGEN GRANDHOTELS MIT HILFE EINER VIDEO-ANIMATION SORGT PETER BLÁŠKOVIČ, EINE UV- UND FEUERSHOW DER BESONDEREN ART FÜHRTE IM STADTPARK DIE GRUPPE „ARGOLLA“ VOR.

HRAD BECKOV SA
MAJESTÁTNE TÝČI NA 60
METROV STRMOM BRALE NAD
OBCOU ROVNAKÉHO MENA
NEĎALEKO RIEKY VÁH. TAM UŽ
OD 13. STOROČIA STRÁŽIL
OBCHODNÚ CESTU VEDÚCU
POVAŽÍM. BOL HRADOM
KRÁĽOV, MOCNÝCH
VELMOŽOV A RYTIEROV.
PEVNOSŤ ODOLALA TATÁROM
AJ TURKOM, NO NAPOKON JU
„ZLOMILI“ DEDIČSKÉ
ŠKRIEPKY A MASÍVNY POŽIAR.

THE BECKOV CASTLE
MAJESTICALLY RISES ON A
60-METRE STEEP CLIFF CLIFF,
NOT FAR FROM THE VÁH
RIVER, ABOVE A VILLAGE
BEARING THE SAME NAME.
DURING THE 13TH CENTURY
IT GUARDED THE TRADE
ROUTE LEADING TO THE
REGION OF POVAŽIE. THIS
CASTLE HAD MANY KINGS,
POWERFUL NOBLES AND
KNIGHTS. THE FORT
WITHSTOOD THE TATARS AND
TURKS, BUT EVENTUALLY
WAS "BROKEN" BY
INHERITANCE SQUABBLES
AND A MASSIVE FIRE.

DIE BURG BECKOV RAGT
MAJESTÄTISCH AUF EINEM 60 M
HOHEN, STEILEN FELSEN ÜBER
DER GLEICHNAMIGEN
ORTSCHAFT UNWEIT DES
FLUSSES WAAG, EMPOR. DORT
WACHTE SIE SEIT DEM 13.
JAHRHUNDERT ÜBER EINE
DURCH DIE WAAGREGION
FÜHRENDE HANDELSSTRAßE.
SIE WAR EINE BURG DER
KÖNIGE, MÄCHTIGER
ADELSMÄNNER UND RITTER.
DIE FESTUNG TROTZTE DEN
TATAREN UND AUCH DEN
TÜRKEN, DOCH AM ENDE
WAREN ES ERBSTREITEREIEN
UND EIN VERHEERENDER
BRAND, DIE SIE „IN DIE KNIE
ZWANGEN“.

The Beckov Castle's Years of Transformation

Burg Beckov im Wandel der Jahre

Hrad Beckov v premenách rokov

Text Eva Bereczová a www.hrad-beckov.sk

Foto www.hrad-beckov.sk

Prvá písomná zmienka o hrade Beckov pod názvom Castrum Blundix („Hrad Bludište“) sa nachádza v listine z roku 1208. Tento názov sa však v priebehu storočí postupne menil, až sa napokon názov podhradia Beckov preniesol aj na samotný hrad.

Kamenný hrad bol pravdepodobne postavený v polovici 13. storočia a mal slúžiť na obranu severozápadných hraníc Uhorského Kráľovstva. Pôvodne bol majetkom uhorských kráľov. V roku 1296 sa dostal do rúk Matúša Čáka Trenčianskeho, ktorý zdokonalil jeho opevnenia a prebudoval ho na svoju rezidenciu. Najvýznamnejšie obdobie z hľadiska rozvoja hradu sa začalo rokom 1388, keď uhorský kráľ Žigmund Luxemburský za verné služby daroval hrad šľachticovi poľského pôvodu Stiborovi zo Stiboríc. Ten prebudoval Beckovský hrad na honosné rodinné sídlo v gotickom štýle a dal postaviť nové reprezentatívne hradné objekty, vrátane kaplnky s bohatou architektonickou a maliarskou výzdobou. O takmer 150 rokov neskôr začali vtedajší majitelia Bánfiovci hrad opevňovať a prestavovať v renesančnom štýle. Na hrade boli vybudované nové opevnenia a „Delová bašta“. Taktiež aj

mestečko Beckov bolo opevnené hradbami s vodnou priekopou. Vďaka tomu hrad aj mesto v roku 1530 odolali útokom tureckých vojsk. V jednej z bitiek s Turkami však padol Ján Bánfi, čo malo za následok vymretie beckovskej línie Bánfiovského rodu po meči. Mimoriadna obranyschopnosť hradu aj mestčka sa potvrdila ešte v roku 1599, kedy odolali nájazdu Tatárov, ktorí ako spojenci Turkov plienili územie Horného Uhorska. Nezhody medzi viacerými dedičmi Jána Bánfiho mali za následok rozdrobenie majetku a postupný úpadok hradu. Posledným úderom bol mohutný požiar, ktorý v roku 1729 pohltil interiér a strechy, čím hrad úplne zničil. Z bývalej majestätnej pevnosti už zostali len ruiny.

Napriek tomu je hrad Beckov jednou z najkrajších a najimpozantnejších národných kultúrnych pamiatok Slovenska. Veľa z jeho krásy sa podarilo zachovať vďaka postupným rekonštrukciám. Beckovskému hradu začalo svať na lepšie časy v 70. rokoch minulého storočia, kedy sa uskutočnil hĺbkový archeologický a umelecko-historický výskum a reštaurátorský prieskum. V tomto období bola uskutočnená aj čiastočná rekonštrukcia viacerých objektov hradu,

hradu spolufinancovaný z prostriedkov Ministerstva kultúry SR pokračoval aj v roku 2012. Záujmové združenie „Hrad Beckov“ sa aj naďalej usiluje získať financie na pokračovanie rekonštrukcie. Výsledným cieľom má byť komplexná obnova pamiatky. Aktivisti sa snažia hrad nielen zachovať, ale do neho aj vrátiť život. To sa im v uplynulých rokoch aj darí. Návštevníci hradu môžu počas zaujímavých podujatí spoznávať históriu, prežívať chvíle súbojov stredovekých bojovníkov, obdivovať prácu remeselníkov alebo ochutnať kuchyňu jeho niekdajších obyvateľov. Sokoliarske a šermiarske vystúpenia, divadlá pre deti, ohňová šou, koncerty, či kováčsky festival a turnaj v tradičnej lukostrelbe prilákal na beckovský hrad aj v roku 2015 tisíce návštevníkov. A hoci tohtoročná turistická sezóna už bola ukončená a hrad zaspal zimným spánkom, výstup na hrad si môžete užiť už počas nasledujúcej jari. ■

výsledkom čoho bolo sprístupnenie dolného i horného nádvorja a veľkej časti horného hradu okrem kaplnky a severného paláca. Od roku 2007 sa na obnove hradu podieľa Záujmové združenie „Hrad Beckov“ (vtedy „Beckovský hrad“), z ktorého iniciatívy bol vypracovaný projekt „Obnova národnej kultúrnej pamiatky Hrad Beckov a jej využitie ako centra zachovania kultúrneho dedičstva“ a následne aj spracovaná a schválená projektová dokumentácia komplexnej rekonštrukcie a obnovy hradu. Vďaka financiam zo štátneho rozpočtu sa v rokoch 2009-2011

podarilo čiastočne zrekonštruovať hradnú kaplnku.

Dôležitým medzníkom v procese obnovy hradu bolo získanie peňazí z Európskeho fondu regionálneho rozvoja na realizáciu projektu „Muzeálne nádvorie národnej kultúrnej pamiatky Beckov“. Výsledkom bolo vytvorenie tzv. Muzeálneho nádvorja v časti dolného hradu s objektmi pre účely múzea so stálou expozíciou historických exponátov. Muzeálne nádvorie slúži aj ako amfiteáter.

Projekt obnovy niektorých objektov horného

The first written record of the Beckov Castle, then called *Castrum Blundix* (The Maze Castle), can be found on a scroll from 1208. Throughout the years this name underwent changes until finally the name of the underlying village was given to the castle itself.

This stone castle was most likely built during the middle of the 13th century to defend the north-western border of the Hungarian Kingdom. It was originally the property of the Hungarian Kings. In 1296, it fell into the hands of Matthew Csak of Trenčín, who improved its fortifications and added

it as his residence. The most important period, from a developmental point of view, began in 1388, when the Hungarian King Sigismund of Luxemburg gave the castle to the Polish nobleman Stibor of Stiboricz for his faithful service. He turned Beckov Castle into a sumptuous family estate in the Gothic style and had new decorative castle structures built such as a chapel with rich architectural and painted ornamentalations. Almost 150 years later, under the ownership of the Bánffy family, the castle was fortified and rebuilt in the Renaissance style. New fortifications were added such as the "cannon bastion". The village below was also fortified with a surrounding wall and moat. Thanks to these additions, the castle and town were able to withstand an attack by Turkish forces in 1530. In one of the battles with the Turks, János Bánffy, who was the last male heir of the Bánffy family in Beckov, was killed. In 1599 the exceptional defensive capabilities of the castle were, once again demonstrated, when it withstood an invasion by the Tartars, who had joined with the Turks in raiding and plundering the territory of the Upper Hungarian Kingdom. Disagreements among Bánffy's numerous heirs resulted in the division of the property and the castle's gradual decline. The final blow was a massive fire in 1729, which gutted the interior and roof, leading to the castle's complete destruction. Now only ruins remained of this once majestic fortress.

In spite of this, Beckov Castle is one of the most beautiful and impressive national cultural landmarks in Slovakia. Much of its beauty was preserved thanks to gradual reconstructions. Beckov Castle began to see better days in the 1970's when extensive archaeological and art-historical research, as well as restoration research, was carried out. During this time several structures underwent partial reconstruction, which resulted in making the lower and upper courtyards, as well as a large section of the upper castle, except for the chapel and the northern palace, accessible to public. Since 2007, the community association "Hrad Beckov" (at the time called "Beckovský hrad") has contributed to the restoration and even came up with a project called "Restoration of the national cultural landmark Beckov Castle for its use as a centre of heritage conservation", which resulted in an approved design and documentation for the comprehensive reconstruction and restoration of the castle. Between 2009 and 2011, thanks to financial support from the state budget, partial reconstruction of the castle's chapel was successfully carried out.

An important step in the further process of restoring the castle was obtaining money from the European Fund for Regional Development for the implementation of the project "Museum-type Courtyard of the National Cultural Landmark Beckov". The result of which was the creation of the so-called "Museum Courtyard" in a section of the lower castle using structures and objects to create a museum with a permanent exhibition of historical artefacts. The Museum Courtyard also serves as an amphitheatre.

The restoration project of several of the objects in the upper castle has been co-financed since 2012,

by the Slovak Ministry of Culture. The community association "Hrad Beckov" is still trying to obtain finances for the continued reconstruction. The ultimate goal is the comprehensive restoration of landmarks and monuments. Activists are trying to not just preserve the castle, but to bring life back to it. In recent years, they have been successful in doing just this. As part of a variety of interesting events at the castle, visitors can learn about history, experience a bit of a medieval battle, admire the works of craftsmen, as well as taste the cuisine of the castle's former inhabitants. In 2015, thousands of visitors were attracted to the castle to see falconry and fencing performances, theatrical performances for children, fire shows, concerts and even a blacksmith festival and a traditional archery tournament. Even though this year's tourist season has ended and the castle is hibernating for the winter, it will be open once again for your complete enjoyment in the spring. ■

Die erste schriftliche Erwähnung der Burg Beckov, unter dem Namen „Castrum Blundix" (Burg Labyrinth) findet sich in einer Urkunde aus dem Jahr 1208. Diese Bezeichnung wandelte sich jedoch im Laufe der Jahrhunderte nach und nach, bis schließlich der Name der darunter liegenden Ortschaft Beckov auch auf die Burg übertragen wurde.

Die Burg aus Stein wurde vermutlich Mitte des 13. Jahrhunderts erbaut und sollte der Verteidigung der nordwestlichen Grenze des Ungarischen Königreichs dienen. Ursprünglich war sie ein Besitz der ungarischen Könige. Im Jahr 1296 kam sie in die Hände von Matthias Tschak von Trentschin (zu Slowakisch: Matúš Čák Trenčiansky), der die Befestigungsanlagen verstärken und die Burg zu seiner Residenz umbauen ließ. Die bedeutendste Epoche aus Sicht der Entwicklung der Burg begann mit dem

durchgeführter Rekonstruktionsarbeiten bewahrt werden. Bessere Zeiten brachen für die Burg Beckov in den 70er Jahren des vergangenen Jahrhunderts an, als tiefgründige archäologische und kunsthistorische Untersuchungen und Restaurationsforschungen durchgeführt wurden. In dieser Zeit wurde zudem eine teilweise Rekonstruktion mehrerer Burgobjekte durchgeführt. Dank dessen konnten der Obere und der Untere Burghof und ein großer Teil der Oberen Burg - mit Ausnahme der Burgkapelle und des nördlichen Palastes - für die Öffentlichkeit zugänglich gemacht werden. Seit 2007 beteiligt sich an der Erneuerung der Burg der Interessenverband „Hrad Beckov“ (damals „Beckovský hrad“), auf dessen Initiative das Projekt „Die Erneuerung des nationalen Kulturdenkmals Burg Beckov und dessen Nutzung als Zentrum für Aufbewahrung des Kulturerbes“ ausgearbeitet wurde. Im Anschluss daran folgte die Ausarbeitung und Genehmigung der Projektdokumentation für eine komplexe Rekonstruktion und Erneuerung der Burg. Dank finanzieller Mittel aus dem Staatshaushalt konnte in den Jahren 2009-2011 die teilweise Rekonstruktion der Burgkapelle durchgeführt werden.

Einen wichtigen Meilenstein im Prozess der Burg-Erneuerung stellte der Erhalt finanzieller Mittel aus dem „Europäischen Fonds für regionale Entwicklung“ für die Umsetzung des Projektes „Der Museumshof im nationalen Kulturdenkmal Beckov“ dar. Das Ergebnis war die Gestaltung des sog. Museumshofes in einem Teil der Unteren Burg, mit zweckgerichteten Elementen für ein Museum mit einer Dauerausstellung von historischen Exponaten. Der Museumshof dient zudem als Amphitheater.

Das Projekt der Erneuerung einiger Objekte der Oberen Burg, mitfinanziert aus den Mitteln des slowakischen Kultusministeriums, ging auch im Jahr 2012 weiter. Der Interessenverband „Hrad Beckov“ bemüht sich auch weiterhin, finanzielle Mittel zur Fortsetzung der Rekonstruktionsarbeiten zu beschaffen. Das Endziel ist die komplette Erneuerung des Denkmals. Die Aktivisten versuchen nicht nur die Burg zu erhalten, sondern auch ihre Mauer erneut mit Leben zu füllen. Und das ist ihnen in den vergangenen Jahren auch gelungen. Im Rahmen interessanter Veranstaltungen können Burgbesucher Ausflüge in die Geschichte machen - Gefechte mittelalterlicher Krieger erleben, handwerkliche Arbeit bewundern oder die Küche der einstigen Burgbewohner genießen. Auftritte von Falknern und Fechtgruppen, ein Kindertheater, eine Feuershow, Konzerte oder das Schmiedefestival und ein Turnier im traditionellen Bogenschießen, all das lockte auch im Jahr 2015 tausende Besucher auf die Burg Beckov. Und auch wenn die diesjährige Saison bereits zu Ende ist und die Burg ihren Winterschlaf hält, können Sie schon im kommenden Frühling einen Aufstieg zu ihr genießen. ■

Jahr 1388, als der ungarische König Sigismund von Luxemburg sie als Anerkennung für treue Dienste dem polnisch-stämmigen Adligen Stibor von Stiborice schenkte. Dieser ließ die Burg Beckov zu einem prächtigen Familiensitz im gotischen Stil umbauen und neue imposante Burgobjekte errichten, einschließlich einer Kapelle mit üppiger architektonischer und malerischer Verzierung. Etwa 150 Jahre später begannen ihre damaligen Besitzer, das Geschlecht Bánfi, die Burg zu befestigen und im Stil der Renaissance umzubauen. Es wurden neue Befestigungsanlagen sowie die Kanonebastei („Delová bašta“) errichtet. Auch das kleine Städtchen Beckov wurde mit einer Festungsmauer mit umlaufenden Wassergraben befestigt. Dank dessen konnte 1530 die Burg samt Stadt dem Angriff der türkischen Heere standhalten. In einer der Schlachten gegen die Türken jedoch fiel

Johannes Banfi und mit ihm starb die Beckov-Linie des Banfi-Geschlechtes im Mannesstamm aus. Die außergewöhnliche Abwehrfähigkeit der Burg und des Städtchens zeigte sich noch einmal im Jahr 1599, als sie einem Einfall der Tataren trotzten, die als Verbündeten der Türken die Gebiete Oberungarns plünderten. Die Zwistigkeiten unter mehreren Erben von Johannes Banfi führten zur Zersplitterung des Besitzes und dem allmählichen Verfall der Burg. Der letzte Schicksalsschlag war ein verheerender Brand, der im Jahr 1729 die Inneneinrichtung und die Dächer verschlang und die Burg dadurch komplett zerstörte. Aus der einstigen majestätischen Festung sind nur noch Ruinen übrig geblieben.

Und trotzdem ist die Burg Beckov eines der schönsten und imposantesten Kulturdenkmäler der Slowakei. Ein erheblicher Teil ihrer Schönheit konnte dank etappenweise

Vznášadlá

sa po rokoch vrátili do Piešťan

After Years Hovercrafts Have Returned to Piešťany

Luftkissenfahrzeuge kehren nach Jahren
nach Piešťany zurück

Text Eva Bereczová a www.vznasadla.sk

Foto Roman Tibenský a Eva Bereczová

V POLOVICI AUGUSTA SA NA PIEŠŤANSKEJ SĽAWE USKUTOČNILI PRETEKY GRAND PRIX SLOVAKIA, KTORÉ BOLI SÚČASŤOU MAJSTROVSTIEV EURÓPY VZNÁŠADIEL. PODUJATIE ZORGANIZOVAL KLUB VODNÉHO MOTORIZMU A VODNÝCH ŠPORTOV PIEŠŤANY.

IN MID-AUGUST, THE GRAND PRIX SLOVAKIA RACE, WHICH WAS PART OF THE EUROPEAN HOVERCRAFT CHAMPIONSHIP, TOOK PLACE ON SĽAVA IN PIEŠŤANY. THE EVENT WAS ORGANIZED BY THE PIEŠŤANY CLUB OF MOTORIZED WATER VEHICLES AND WATER SPORTS.

MITTE AUGUST FAND AM STAUSEE „SĽAVA“ IN PIEŠŤANY DAS RENNEN „GRAND PRIX SLOVAKIA“ STATT, DAS EIN BESTANDTEIL DER EUROPAMEISTERSCHAFT DER LUFTKISSENFAHRZEUGE WAR. DAS SPORTLICHE EREIGNIS WURDE VON DEM WASSERMOTORSPORT- UND WASSERSPORTCLUB IN PIEŠŤANY VERANSTALTET.

V 4. kole šestikolového európskeho šampionátu obojživelníkov sa medzi jazdcami z Francúzska, Talianska, Rakúska, Nemecka, Švédska a Česka objavili aj slovenskí pretekári. Divácky atraktívne podujatie prilákalo na piešťanskú Lodenicu stovky zvedavcov. „Jazda na vznášadle je, akoby ste sa vozili autom so všetkými štyrmi pneumatikami na klzkom ľade,“ tvrdí sir Christopher Cockerell, vynálezca tejto obojživelnej mašiny. Keď ju navrhoval pripustil, že to je skutočne trochu nezmysel, a najmä si nebol istý, či vôbec pôjde. Zázrak sa však vydaril. Tieto hovercrafty vyzerajú na prvý pohľad ako veľké detské hračky. Keď jazdia, každý stroj letí asi tridsať centimetrov nad povrchom, či hladinou. Okolo spodnej časti majú akúsi „zásteru“, pod ktorou sa tiesni stlačený vzduch. Obrovský ventilátor v zadnej časti zaisťuje zdvihnutie vznášadla aj jeho pohon. Je naozaj prekvapujúce, že tento nezvyčajný stroj je schopný dosiahnuť

rýchlosť viac ako sto kilometrov za hodinu po suchu, vode, naprieč ľadovou či bahnovou plochou. Vznášadlá sú v našich končinách známe najmä vo svojej športovej podobe. Ak by sme mali tomuto športu na Slovensku vystaviť akýsi rodný list, vrátili by sme sa približne do roku 1985. Jeden z priekopníkov vodného motorizmu na Slovensku, nestor a živá legenda Viliam Teplý sa zahľadel do pretekov neobyčajných zariadení – vznášadiel – „hovercraftov“. Už na jeseň roka 1986 sa v rámci medzinárodných pretekov rýchlostných motorových člnov v Jedovniciach pri Brne uskutočnila prvá ukážka jazdy s pretekárskym vznášadlom v bývalom Československu. Jedného z účastníkov pretekov – Jaroslava Baláža st., ktorý pretekal za Klub vodného motorizmu Piešťany to nadchlo natolko, že sa rozhodol v piešťanskom klube vytvoriť skupinu zaoberajúcu sa vznášadlami. Už počas nasledujúcej zimy začali nadšenci okolo V. Teplého v Bratislave so stavbou jedného a v Piešťanoch členovia Klubu vodného motorizmu (Jaroslav Baláž st., Walter Einetter, Ladislav Baláž) so stavbou troch

prvých vznášadiel na Slovensku. Na jar ďalšieho roka už boli na svete štyri takmer identické vznášadlá, ktoré ich majitelia ihneď aj „pokrstili“ na pretekoch motorových člnov o 14. Modrú stuhu Piešťany (1986). „Vznášajúci sa“ pretekári si tieto závody nazvali „Veľká cena Slovenska vznášadiel“. Nakoľko Slňava poskytovala ideálne podmienky pre jazdu vznášadiel, v roku 1988 sa Klub vodného motorizmu a vodných športov v Piešťanoch uchádzal o usporiadanie jedného kola seriálu Majstrovstiev Európy vznášadiel a to vôbec po prvý raz v strednej a východnej Európe. Pretekárom sa novoobjavená trať veľmi zapáčila a tak sa piešťanské majstrovstvá Európy stali pravidlom. Keďže mali Piešťanci veľmi dobre zohratý organizačný tím, prideliť im Svetová Vznášadlová federácia na rok 1993 aj Majstrovstvá sveta. Ochrancovia životného prostredia však mali na preteky iný názor a tak sa Majstrovstvá sveta ani ďalšie preteky nemohli na Slňave uskutočniť. Kvôli tomu bola tradícia Majstrovstiev Európy (1987-1992) prerušená. V roku 2015 sa tak vznášadlá do Piešťan vrátili po viac ako dvoch desaťročiach. ■

The 4th round of the six-round European Championship of these amphibious vehicles included teams from France, Italy, Austria, Germany, Sweden, and the Czech Republic, as well as racers from Slovakia. This unique event attracted hundreds of interested spectators to Piešťany's Lodenica (boatyard). "Riding a hovercraft is like driving a car with all four wheels on slippery ice," explained Sir Christopher Cockerell, the inventor of this amphibious machine. When he designed it, he admitted that it was a bit of nonsense and, moreover, he was not sure if it would even work. However, a miracle happened and the rest is history. These hovercrafts look, at first glance, like a big children's toy. When moving, each machine flies about thirty centimetres off the surface of the land or water. Around the lower part they have a sort of "veil", under which compressed air is released. A huge fan in the back provides the hovercraft with lift and drive. It is truly surprising that this unusual machine is able to reach speeds of over one hundred kilometres per hour on land and water, as well as over icy and muddy surfaces. In our neck of the woods, hovercrafts are best known as sporting vehicles. If we were to give this sport a birth certificate, it would bear the date 1985. One of the pioneers of motorized water sports in Slovakia is the forward-looking, living legend Viliam Teplý, who jumped right into racing these odd

machines – hovercrafts. In the autumn of 1986, as part of the International Competition of Speed Boats in Jedovnice near Brno, the first demonstration of racing hovercrafts in the former Czechoslovakia took place. One of the race participants was Jaroslav Baláž Sr., who raced for the Piešťany Club of Motorized Water Vehicles. He was so excited about this that he decided to create within the Piešťany club a group focused on hovercrafts. The following winter the first hovercrafts in Slovakia were built – one by V. Teplý and his band of enthusiasts in Bratislava and 3 more by the members of the Piešťany Club of Motorized Water Vehicles (Jaroslav Baláž Sr., Walter Einetter, and Ladislav Baláž). The following spring there were already four, almost identical hovercrafts in Slovakia, which the owners immediately "christened" at the motor boat races during the 14th Piešťany Blue Ribbon event (1986). The hovercraft racers called this event the "Grand Prix of Slovak Hovercraft". Since Slňava provided ideal conditions for hovercrafts, the Piešťany Club of Motorized Water Vehicles made a bid to host one round of the European Hovercraft Championship. Their bid was accepted and the event was held, for the first time ever, in Central and Eastern Europe. The competitors like this newly discovered race venue so much that the Piešťany European Championship immediately became a

regular event on the circuit. Since Piešťany had such a good organizational team, in 1993, the World Hovercraft Federation allowed them to host the World Championships. However, environmentalists had a different opinion of these races, and so the World Championship as well as any other races were not allowed to take place on Slňava. As a result of this, the tradition of hosting the European Championship (1987-1992) was stopped. In 2015, after an over two-decade hiatus, hovercrafts finally returned to Piešťany. ■

In der vierten von sechs Runden der Europameisterschaft der Amphibienfahrzeuge mischten unter den Teilnehmern aus Frankreich, Italien, Österreich, Deutschland, Schweden und Tschechien auch slowakische Rennfahrer mit. Dieser sportliche Zuschauermagnet lockte Hunderte Schaulustige in den Anlegehafen „Lodenica“ in Piešťany. „Die Fahrt in einem Luftkissenfahrzeug ist, als ob Sie in einem Auto mit allen vier Rädern auf glattem Eis fahren würden“, sagt Sir Christopher Cockerell, der Erfinder dieses Amphibienfahrzeugs. Als er es entwarf, gab er zu, dass es tatsächlich ein bisschen Unsinn ist und war sich vor allem gar nicht sicher, ob es überhaupt funktionieren würde. Das Wunder gelang jedoch. Die Hovercrafts sehen auf den ersten Blick wie große

Kinderspielzeuge aus. Im Flug schweben die Maschinen etwa 30 cm über dem Boden oder der Wasseroberfläche. Um den unteren Teil herum haben sie eine Art „Schürze“, unter der sich ein Luftkissen aus zusammengepresster Luft befindet. Ein riesiger Propeller im hinteren Teil des Schwebefahrzeugs sichert dessen Auf- und Antrieb. Es ist wirklich überraschend, dass diese ungewöhnliche Maschine in der Lage ist, eine Geschwindigkeit von mehr als 100 km pro Stunde auf festem Boden und auf dem Wasser, quer über Eis- oder Schlammflächen, erreichen kann. Luftkissenfahrzeuge sind in unseren Breiten vor allem in ihrer sportlichen Gestalt bekannt. Wenn wir dieser Sportart in der Slowakei eine Art Geburtsurkunde ausstellen wollten,

würden wir etwa in das Jahr 1985 zurückkehren. Damals hat sich Viliam Teply, einer der Pioniere des Wassersports in der Slowakei und eine lebende Legende, in ein Rennen ungewöhnlicher Maschinen – Schwebefahrzeuge namens Hovercraft – verliebt. Bereits im Herbst 1986 fand im Rahmen eines internationalen Schnellboot-Rennens in Jedovnice bei Brünn, die erste Probefahrt mit einem renntauglichen Luftkissenfahrzeug in der ehemaligen Tschechoslowakei statt. Einen der Teilnehmer an diesem Rennen – Jaroslav Baláž sen., der für den Wassermotorsport-Club Piešťany fuhr, begeisterte die Vorführung so sehr, dass er beschloss, in seinem heimischen Club eine Gruppe zu bilden, die sich mit Luftkissenfahrzeugen beschäftigen würde.

Schon während des darauffolgenden Winters begann eine Gruppe Begeisterter um V. Teply in Bratislava mit dem Bau eines solchen und die Mitglieder des Wassermotorsport-Clubs in Piešťany (Jaroslav Baláž st., Walter Einetter, Ladislav Baláž) mit dem Bau der drei ersten Luftkissenfahrzeuge in der Slowakei. Im Frühling des kommenden Jahres waren bereits vier fast identische Schwebefahrzeuge auf der Welt und wurden von ihren Besitzern bei dem Motorbootrennen um das 14. Blaue Band von Piešťany (1986) auch gleich eingeweiht. Die „schwebenden“ Rennfahrer nannten ihr Rennen „Der slowakische Grand Prix der Luftkissenfahrzeuge“. Da der Stausee „Slňava“ ideale Bedingungen für ein Rennen der Schwebefahrzeuge bot, meldete sich 1988 der Wassermotorsport- und Wassersportclub in Piešťany als Veranstalter für ein Rennen der Europameisterschaft der Luftkissenfahrzeuge an, und das zum ersten Mal in Mittel- und Osteuropa. Und weil die Piešťaner ein sehr gut eingespieltes Organisationsteam hatten, vergab die Weltföderation der Luftkissenfahrzeuge auch die Weltmeisterschaft 1993 an sie. Die Umweltschützer jedoch waren hinsichtlich dieser Rennen einer anderen Meinung und so konnte weder die Weltmeisterschaft, noch weitere Wettkämpfe auf dem Stausee „Slňava“ ausgetragen werden. Aus diesem Grund wurde die Tradition der Europameisterschaft (1987-1992) unterbrochen. Im Jahr 2015 kehrten jedoch die Luftkissenfahrzeuge nach mehr als zwei Jahrzehnten nach Piešťany zurück. ■

Nutria riečna v Obtokovom ramene Váhu

Coypu on the Váh By-Pass Tributary
Die Biberratte im Nebenarm der Waag

Text a foto Roman Tibenský

BIOTOPY OBTOKOVÉHO RAMENA VÁHU V PIEŠŤANOCH SÚ VÝZNAMNOU LOKALITOU NA ROZHRAŇÍ SÍDELNEJ A POĽNOHOSPODÁRSKEJ KRAJINY. V PREDCHÁDZAJÚCICH ČÍSLACH REVUE PIEŠŤANY (LETO, JESEŇ, 2011, JAR 2014, 1-2, 2015) SOM POUKÁZAL NA PRÍRODNÉ BOHATSTVO, KTORÝM OBTOKOVÉ RAMENO DISPONUJE A NA VÝSKYT NIEKTORÝCH, PREDOVŠETKÝM ŽIVOČÍŠNYCH DRUHOV, KTORÉ SA TU PRÍLEŽITOSTNE ALEBO PRAVIDELNE VYSKYTUJÚ. PRIBUDOL K NIM ĎALŠÍ DRUH, KTORÉMU SA NA TOMTO TERITÓRIU ZAPÁČILO.

THE BIOTOPE OF THE VÁH RIVER'S BY-PASS TRIBUTARY IN PIEŠŤANY IS AN IMPORTANT LOCATION ALONG THE BORDER BETWEEN THE TOWN AND THE AGRICULTURE AREA. IN PREVIOUS EDITIONS OF THE REVUE PIEŠŤANY (SUMMER, AUTUMN 2011, SPRING 2014, 1-2, 2015) I POINTED OUT THE VAST NATURAL WEALTH THAT THE BY-PASS TRIBUTARY HAS, AS WELL AS THE EXISTENCE OF VARIOUS SPECIES, MAINLY TYPES OF ANIMALS, WHICH EITHER OCCASIONALLY OR REGULARLY INHABIT THIS AREA. ANOTHER ONE, WHICH SEEMS TO LIKE THIS AREA, CAN NOW BE ADDED TO THE LIST.

DIE BIOTOPE IM NEBENARM DES FLUSSES WAAG IN PIEŠŤANY STELLEN EINE BEDEUTENDE LOKALITÄT AN DER SCHNITTSTELLE ZWISCHEN WOHNGEBIETEN UND AGRARFLÄCHEN DAR. IN FRÜHEREN AUSGABEN DER „REVUE PIEŠŤANY“ (SOMMER UND HERBST 2011, FRÜHLING 2014, 1-2, 2015) HABE ICH AUF DEN NATURREICHTUM HINGEWIESEN, ÜBER DEN DER NEBENARM VERFÜGT UND AUF EINIGE LEBEWESSEN, VOR ALLEM TIERISCHE, DIE HIER GELEGENTLICH ODER REGELMÄßIG VORKOMMEN. ZU IHNEN GESELLTE SICH JETZT EINE WEITERE ART, DER ES IN DIESEM TERRITORIUM GEFÄLLT.

V máji v roku 2015, keď sa potvrdili správy o výskyte nutrie riečnej (*Myocastor coypus*) v Obtokovom ramene, som tieto spoločenstvá intenzívne sledoval. Podarilo sa mi zaznamenať asi 4-5 jedincov a odfotografovať druh, ktorý som v minulých rokoch nespozoroval. Ide o cicavca, hlodavca, jediného zástupcu čeľade nutriovitých, ktorý je svojim životom viazaný na vodu a jej bezprostredné okolie. Nutria je veľká 45-65 cm, ďalších 30-45 cm pripadá na chvost. Má mohutné rezáky (zuby), ktoré sú v dospelosti oranžové, na končatinách má plávacie blany. Je bylinožravec. V Obtokovom ramene som pozoroval ako si s obľubou pochutnáva aj na kvetoch leknice žltej. Pochádza z Južnej Ameriky, kde obýva miernu oblasť a okrem Austrálie a Antarktídy sa rozšírila na všetky kontinenty sveta. Na Slovensku je to nepôvodný - introdukovaný a invázny - vtrolecký druh,

ktorý nemá prirodzených predátorov. V Obtokovom ramene Váhu v súčasnosti žijú aj ďalšie invázne druhy a to ondatra pižmová a korytnačka písmenkovaná ozdobná, ktorým sa tu darí. V Európe bola nutria najskôr chovaná v zoológických záhradách, neskôr vznikali farmy na jej chov pre kožušinu a mäso. V 70. a 80. rokoch 20. storočia boli rozšírené chovy aj na území bývalého Československa. Unik jedincov zo zajatia, ako aj úmyselné vypúšťanie do voľnej prírody v minulosti spôsobili, že tento druh prenikol aj do našej prírody. Tu sa na vhodných miestach a za priaznivých klimatických podmienok dokáže rozmnožovať a prežiť. Známý je napríklad výskyt na viacerých lokalitách západného Slovenska. Keďže výskyt je sporadický, zatiaľ nespôsobuje škody. Na území Českej republiky a Slovenska je v súčasnosti prospejajúcim druhom.

▲ Nutria si upravuje srst
River rat is grooming its fur
Eine Biberratte bei der Fell-Pflege

▼ Prednými končatinami si posúva potravu
Using its feet to manipulate food
Mit den Vorderpfoten hantiert sie ihre Nahrung

▲ Nutria riečna je výborný plavec
River rat is a great swimmer
Die Biberratte ist ein ausgezeichnete Schwimmer

Zimy v nasledujúcich rokoch preveria životaschopnosť populácie nutrií v Obtokovom ramene Váhu v Piešťanoch, a či sa tento druh stane trvalo jeho súčasťou. ■

In May 2015, after the sighting of a coypu or river rat (*Myocastor coypus*) on the by-pass tributary had been confirmed, I began to intensively observe their community. I was able to record 4-5 individuals and to photograph a species, which I had previously not seen. This is a mammal, a rodent, and the only member of the *Myocastoridae* family, whose life is dependent on water as part of its immediate surroundings. The coypu is large at 45-65 cm with an additional 30-45 cm for the tail. It has massive incisors (teeth), which are orange in adulthood, and its feet are webbed. It is a herbivore. I observed it chewing its favourite flowers from the yellow water lily along the by-pass tributary. It comes from South America, where it inhabits a modest area, and with the exception of Australia and Antarctica, it has spread to all continents of the world. It is non-indigenous to Slovakia - an introduced and invasive, alien species, which has no natural predators. It currently lives on the

▲ Nutria riečna je na brehu nemotorná
A coypu moves clumsily on the river bank
Am Ufer wird die Biberratte schwerfällig

▼ Nutria si hľadá vo vode potravu
River rat is looking for food in the water
Eine Biberratte bei der Nahrungssuche im Wasser

▲ Nutria si čistí srst
River rat is cleaning its fur
Eine Biberarte beim Säubern des Fells

by-pass tributary along with other invasive species such as the muskrat and the red-eared slider, which thrive here. In Europe, coypus were first kept in zoos and later they were raised on farms for their fur and meat. In the 1970's and 1980's, these farms expanded into the former Czechoslovakia. The escape and intentional release of individual animals has resulted in the infiltration of this species into our natural environment. As a result of the availability of suitable places and a favourable climate, they have managed to reproduce and survive here. It is known that they can be found living in several locations throughout Western Slovakia. However, since their presence is sporadic, they have not yet done any major damage. In both the Czech and Slovak Republics they currently represent a thriving species. The winters during the years

to come will show the viability of the coypu population on the by-pass tributary of the Váh in Piešťany, and whether or not this species will become a permanent part of this habitat. ■

Im Mai 2015, als sich die Meldungen über die Sichtung der Biberratte (*Myocastor coypus*) im Nebenarm bestätigten, habe ich diese Gemeinschaften intensiv beobachtet. Dabei konnte ich etwa 4-5 Exemplare feststellen und bekam eine Tierart vor die Linse, die ich in den vergangenen Jahren nicht bemerkt habe. Die Biberratte (auch Nutria oder Sumpfbiber genannt) ist eine Säuge- und Nagetierart und die einzige Vertreterin der Gattung *Myocastor* (Mausbiber), deren Lebensweise an das Wasser und dessen unmittelbare Umgebung gebunden ist. Sie ist 45-65 cm groß, weitere 30-45 cm entfallen auf den Schwanz. Sie verfügt über auffällig große Nagezähne, die bei erwachsenen Tieren orangefarben sind, und Schwimmhäute an den Hinterfüßen. Die Nutria ist ein Pflanzenfresser. Im Nebenarm des Flusses beobachtete ich, wie sie sich mit Freude unter anderem an den Blüten der Gelben Teichrose labte. Ihr ursprünglicher Heimatort ist das gemäßigte Südamerika und von dort verbreitete sie sich, mit Ausnahme von Australien und der Antarktis, auf alle Kontinente der Welt. In der Slowakei repräsentiert sie eine nicht einheimische, introduzierte und invasive Art - einen Eindringling ohne natürliche Feinde. Den Nebenarm der Waag besiedeln derzeit noch weitere invasive Tierarten wie die Bisamratte und die Rotwangenschmuckschildkröte, die sich hier wohlfühlen. In Europa wurde die Nutria zuerst in zoologischen Gärten gehalten, später entstanden Farmen, in denen sie wegen ihres Pelzes und Fleisches gezüchtet wurde. In den 70er und 80er Jahren des 20. Jahrhunderts waren solche Zuchtfarmen auch in der ehemaligen Tschechoslowakei verbreitet. Das Ausbüchsen einzelner Tiere aus der Gefangenschaft sowie deren bewusstes Aussetzen in die freie Natur führten dazu, dass diese Art auch in unsere Natur durchgedrungen ist. Hier kann sie sich an geeigneten Plätzen und unter günstigen klimatischen Bedingungen vermehren und überleben. Bekannt ist ihr Vorkommen z.B. in mehreren Lokalitäten der Westslowakei. Da dieses jedoch sporadisch ist, verursacht sie bislang keine Schäden. Auf dem Gebiet der Tschechischen Republik und der Slowakei ist sie derzeit eine wachsende Tierart. Die Winter der folgenden Jahre werden die Überlebensfähigkeit der Nutria-Bestände im Nebenarm der Waag in Piešťany auf den Prüfstand stellen und entscheiden, ob diese Art auch langfristig zu seinem Bestandteil wird. ■

A group of female basketball players in blue and yellow uniforms are running on a wooden court, celebrating. They are surrounded by two men in dark suits, likely coaches, who are also celebrating. The background shows a large indoor arena with many empty white seats. The text "Piešťanské Čajky výborne reprezentujú v Európe" is overlaid on the image.

Piešťanské Čajky výborne reprezentujú v Európe

Piešťany's Seagulls Proudly
Represent Us throughout Europe

„Čajky“ aus Piešťany repräsentieren
hervorragend in Europa

Text a foto Tomáš Horký

**AKTUÁLNA SEZÓNA JE
PRE BASKETBALISTKY
PIEŠŤANSKÝCH ČAJOK
VÝNIMOČNÁ. NIELENŽE
OBHAJÚJÚ MINULOROČNÉ
STRIEBRO ZO SLOVENSKEJ
EXTRALIGY ŽIEN, ALE PRVÝKRÁT
V HISTÓRII NASTUPUJÚ AJ V
EURÓPSKOM POHÁRI FIBA,
KDE DOPOSIAL SKVELO
REPREZENTUJÚ PIEŠŤANY I CELÉ
SLOVENSKO. OBE SÚŤAŽE
NAVYŠE HRAJÚ VO
SVOJEJ NOVOVYBUDOVANEJ
DIPLOMAT ARÉNE.**

**THE CURRENT SEASON HAS
BEEN AN EXCEPTIONAL ONE
FOR THE PIEŠŤANY SEAGULLS
WOMEN'S BASKETBALL TEAM.
NOT JUST BECAUSE THEY ARE
DEFENDING LAST YEAR'S SILVER
IN THE SLOVAK WOMEN'S
EXTRA-LEAGUE, BUT ALSO
BECAUSE, FOR THE FIRST TIME
IN THEIR HISTORY, THEY HAVE
QUALIFIED FOR THE FIBA
EUROPEAN CUP, WHERE THEY
HAVE PROUDLY REPRESENTED,
NOT JUST PIEŠŤANY, BUT ALL
SLOVAKIA AS WELL. ALL OF
THEIR HOME GAMES ARE BEING
PLAYED IN THE NEWLY BUILT
DIPLOMAT ARENA.**

**DIE AKTUELLE SAISON IST FÜR
DIE BASKETBALLSPIELERINNEN
DER FRAUENMANNSCHAFT
„PIEŠŤANSKÉ ČAJKY“
(PIEŠŤANER MÖWEN, ANM.D.R.)
EINE BESONDERE. NICHT NUR
DASS ES FÜR SIE GILT, DAS
VORJAHRESSILBER AUS DER
SLOWAKISCHEN EXTRALIGA
DER FRAUEN ZU VERTEIDIGEN,
SONDERN ZUM ERSTEN MAL IN
IHRER GESCHICHTE TRETEN SIE
AUCH IM FIBA EUROPAPOKAL
AN, BEI DEM SIE PIEŠŤANY UND
DIE SLOWAKEI BISLANG
HERVORRAGEND
REPRÄSENTIEREN. BEIDE
WETTKÄMPFE BESTREITEN SIE
ZUDEM IN IHRER NEU
GEBAUTEN DIPLOMAT-ARENA.**

Piešťanské Čajky sú basketbalový klub, ktorý má rok od roku vyššie ambície. Po minuloročnom zisku strieborných medailí v ženskej extralige čakala basketbalistky z kúpeľného mesta v novej sezóne 2015/2016 ďalšia výzva – Európsky pohár FIBA. Súťaž podobného rangu sa v Piešťanoch nikdy nehrala a tak aj pre celý piešťanský šport ide o historický míľnik. Piešťanské Čajky hrajú druhú najprestížnejšiu basketbalovú súťaž žien v Európe po prvý raz, no zatiaľ si vôbec nepočínajú ako nováčik.

Žreb doprial piešťanským basketbalistkám veľmi atraktívnu, no zároveň veľmi ťažkú skupinu. V nej súperia s tureckými tímami Besiktas JK Istanbul a Adana Aski a tiež ruským gigantom a štvornásobným víťazom EuroLigy Spartakom Moskovská oblasť Vidnoje. Kto sa pohybuje v športovom prostredí uzná, že ide doslova o „skupinu smrti“.

Prvá polovica zápasov v skupine je už odohratých a Piešťanské Čajky si vôbec nepočínajú ako outsiderky. Hoci prvý zápas prehrali na domácej palubovke s Adanou Aski 62:87, veľká senzácia sa zrodila v Istanbuli. Čajky tam po vynikajúcom kolektívnom výkone porazili slávny Besiktas JK 79:75 a postarali sa doslova o „poprask“ v basketbalovej Európe. Predsa len, keď družstvo z malých Piešťan porazí tím s niekoľkomiliónovou metropolou, to už je niečo. Aj v treťom stretnutí skupiny sa mohli piešťanské basketbalistky postarať o ďalšie veľké prekvapenie. V domácom zápase so Spartakom Moskovská oblasť Vidnoje doťahovali svoje súperky až do záverečného hvizdu a takmer sa im podarilo zvíťaziť. Ku šťastiu im však chýbali iba dva body a s ruským gigantom prehrali 68:70.

Skupina A je veľmi vyrovnaná, pred odvetnými bojmi je všetko otvorené a Čajky majú stále šancu postúpiť do vyradovacích bojov. Odvetné zápasy v skupine sa odohrajú počas decembra, keď sa najskôr Piešťanky predstavia v Adane (2.12.), následne budú hostiť Besiktas JK Istanbul (9.12.) a na záverečný zápas pocestujú do Moskvy (17.12.).

V slovenskej basketbalovej extralige žien Čajky hrajú v podstate suverénne. Až na prehru s favoritom súťaže Good Angels Košice vyhrali všetky ostatné zápasy a patrí im tak druhé miesto v tabuľke. Vrcholom jesennej časti súťaže bude vzájomný súboj Piešťanských Čajok s Good Angels Košice v Diplomate aréne, ktorý sa uskutoční v sobotu 5. decembra.

Niekoľko hráčok z Piešťanských Čajok si svojimi výkonmi vyslúžilo aj pozvánku do slovenskej reprezentácie. V zápasoch kvalifikácie o majstrovstvá Európy nastúpili Lucia Krč-Turbová a sestry Marta a Terézia Pálenikové. Okrem nich pôsobi v reprezentácii ako asistent trénera aj hlavný tréner Čajok Martin Pospíšil. ■

The Piešťany Seagulls is a basketball club, whose ambitions rise with each passing year. After taking the silver medal in the Women's Extra-League, another new challenge awaited this women's basketball team from our

spa town in the 2015/2016 season – the FIBA European Cup. Such a high-level and prestigious competition has never been played in Piešťany before, which is why it is a milestone for all of Piešťany sports. This is the first time that the Piešťany Seagulls have played in this second most prestigious women's basketball league in Europe, and yet they don't look anything like rookies.

The draw put the Piešťany team in a very attractive though equally difficult group, where their opponents included the Turkish teams Besiktas JK Istanbul and Adana Aski and the Russian powerhouse and four-time Euro League champion Spartak Moscow Region from Vidnoye. Those who know anything about sports can see that this is literally the “group of death”.

During the first half of the season the Piešťany Seagulls looked nothing like outsiders. Even though they lost the first match to Adana Aski 62:87 on their home court, it created a lot

of commotion and interest in Istanbul. There the Seagulls gave an excellent team effort and defeated Besiktas JK 79:75 finally breaking into European basketball. After all when a team from little Piešťany defeats a team from a metropolis with several million inhabitants, it really means something. And the Piešťany team had another surprise in store for the third match. In a home game with Spartak Moscow Region, they fought to the final whistle. They came ever so close, but ended up losing to the Russian powerhouse by just two points 68:70.

Group A is very balanced and after the first few games it's wide open giving the Seagulls the chance to still get the qualifying points they need. The re-matches in the group will take place in December with Piešťany travelling to Adana (Dec. 2) followed by a home game with Besiktas JK Istanbul (Dec. 9) and the final match in Moscow (Dec.17).

The Seagulls also continue to play confidently in the Slovak Extra-League, where, except from

one loss to the favourites Košice Good Angels, they've won every match and hold second place. The climax of the Autumn part of the season will be the re-match between the Piešťany Seagulls and the Kosice Good Angels in the Diplomat Arena on December 5th.

As a result of their performances, several players from the Piešťany Seagulls have been invited to join the Slovak national team. Lucia Krč-Turbová and the Páleník sisters Marta and Terézia played in the qualifying games of the European Championship. The Seagulls' head coach Martin Pospíšil is also an assistant coach for the national team. ■

Die „Piešťanské Čajky“ stehen für einen Basketball-Club, der von Jahr zu Jahr höhere Ambitionen hat. Nach dem Gewinn von Silbermedaillen in der Extraliga der Frauen im letzten Jahr, erwartete die Basketballspielerinnen aus der Kurstadt in der neuen Saison 2015/2016 eine weitere Herausforderung – der FIBA Europapokal. Ein Spiel in dieser Klasse wurde in Piešťany noch nie ausgetragen, somit stellt es auch für die gesamte Sportszene von Piešťany einen historischen Meilenstein dar. Die „Piešťanské Čajky“ starten im zweithöchsten Basketball-Wettbewerb Europas zum ersten Mal, bislang

jedoch stellen sie sich längst nicht wie Neulinge an.

Das Los bescherte den Basketballspielerinnen aus Piešťany eine sehr attraktive, aber gleichzeitig auch eine sehr schwierige Spielgruppe. Darin treffen sie auf die türkischen Teams „Besiktas JK Istanbul“ und „Adana Aski“ sowie auf den russischen Giganten und vierfachen Gewinner der Euroliga „Spartak&Kom Moskau Region Vidnoje“. Wer sich in diesem Sportmilieu etwas auskennt, muss gestehen, dass es sich um eine geradezu „tödliche Gruppe“ handelt.

Die erste Hälfte der Gruppenspiele ist bereits absolviert und die „Piešťanské Čajky“ treten keineswegs in der Rolle der Outsider auf. Obwohl sie das erste Spiel gegen „Adana Aski“ auf heimischem Boden 62:87 verloren haben, sorgten sie in Istanbul für eine riesengroße Sensation. Dort besiegten die „Čajky“ dank einer hervorragenden Teamleistung die berühmte Frauenmannschaft „Besiktas JK“ 79:75 und sorgten für eine regelrechte Verwirrung im Basketball-Europa. Denn wenn ein Team aus dem kleinen Piešťany dem Team aus einer Millionen-Metropole eine Niederlage beschert, das ist schon was. Und auch bei dem dritten Aufeinandertreffen der Gruppe konnten die Basketballspielerinnen aus Piešťany für eine weitere große Überraschung sorgen. In einem Heimspiel gegen den „Spartak&Kom Moskau Region Vidnoje“ hielten sie ihre Gegnerinnen bis zum Schluss auf Trab und schrammten ganz eng am Sieg vorbei. Vom Glück trennten sie nur zwei Punkte, die zu einer 68:70 Niederlage gegen den russischen Giganten führten.

Die A Gruppe ist sehr ausgeglichen, vor den Ausscheidungskämpfen ist alles offen und die „Čajky“ haben immer noch eine Chance bei den Vorrundenspielen dabei zu sein. Die Play Offs werden in dieser Gruppe im Verlauf des Dezember ausgetragen, in dem die Spielerinnen zuerst in Adan (am 2.12.) antreten, danach (am 9.12.) werden sie als Gastgeber gegen das „Besiktas JK Istanbul“-Team spielen und zum letztem Wettkampf (am 17.12.) fliegen sie nach Moskau.

In der slowakischen Basketball-Extraliga der Frauen spielen die „Čajky“ im Grunde schon souverän. Bis auf eine Niederlage gegen den Favoriten „Good Angels Košice“ gewannen sie alle restlichen Spiele und errangen somit den 2. Platz in der Tabelle. Als Höhepunkt der Herbstsaison der Liga gilt das Spiel des Teams „Piešťanské Čajky“ gegen die „Good Angels Košice“, das am Samstag, dem 5. Dezember in der „Diplomat Arena“ stattfinden soll.

Einigen Spielerinnen des Teams „Piešťanské Čajky“ eröffneten ihre Leistungen auch das Tor in die slowakische Nationalmannschaft. Bei den Qualifikationsspielen für die Europameisterschaft traten Lucia Krč-Turbová und die Schwestern Marta und Terézia Páleníková an. Neben ihnen ist auch der Haupttrainer der „Čajky“, Martin Pospíšil, für die Nationalmannschaft in der Funktion als Trainerassistent tätig. ■